

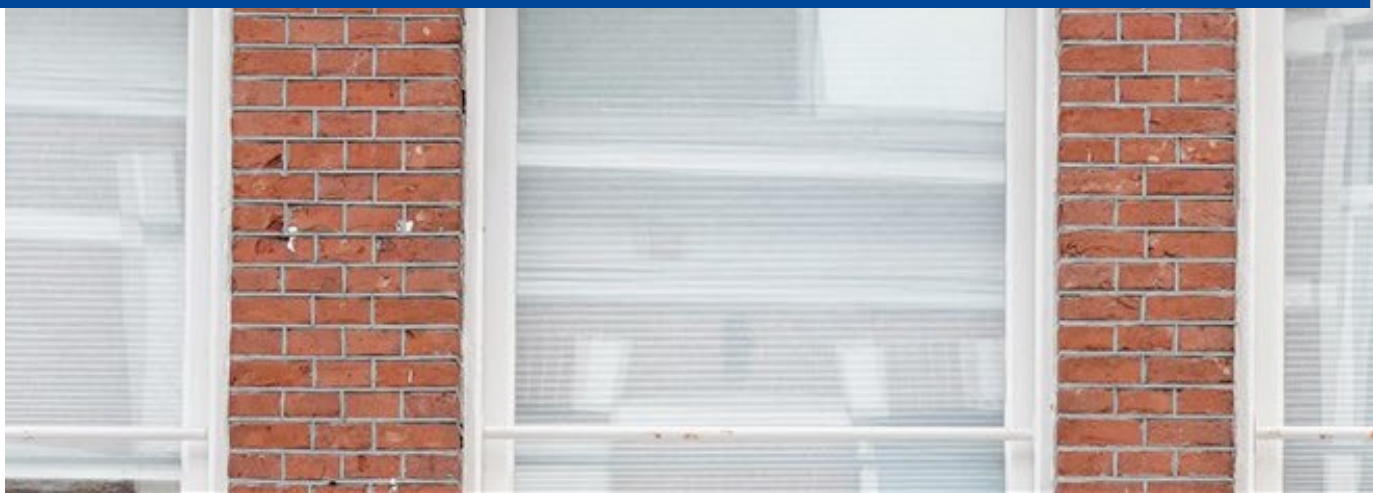

Gemeente
Amsterdam

Opvolging lhbtq+ gerelateerde incidenten in Amsterdam

Onderzoek en Statistiek

In opdracht van: Openbare Orde en Veiligheid
Projectnummer: 240025
Auteur: Leyla Reches, Sara Rubingh, Milou Haggenburg-Mohammed
Met medewerking van: Farah Makrani, Iris Regeer, Lotje Cohen en Sara de Wilde
E-mailadres: s.rubingh@amsterdam.nl

Bezoekadres: President Kennedylaan 923
Post: Postbus 658
1000 AR Amsterdam
Telefoon: 020 251 0333
Website: onderzoek.amsterdam.nl

Foto voorzijde: Regenboogvlaggen ter ere van de Pride (Kinkerstraat), fotograaf
Edwin van Eis (2021)

Amsterdam, november 2025

Inhoud

Samenvatting en conclusie	3
Inleiding	6
Methode	9
1 Aard en omvang incidenten	11
1.1 Impact van incidenten	11
1.2 Beperkt beeld incidenten vanwege lage meldingsbereidheid	12
1.3 Wisselende hoeveelheid registraties van incidenten	13
1.4 Met name geweldsincidenten bekend bij organisaties	14
1.5 Labelen incidenten als lhbtqia+ gerelateerd soms lastig	16
2 Proces van opvolging	18
2.1 Binnenkomst van meldingen vooral via de politie	18
2.2 Verschillende acties vanuit de professionals	20
2.3 Aandacht voor omgeving en media	21
2.4 Afsluiten opvolging vaak op initiatief slachtoffer	22
3 Ervaringen bij de opvolging	24
3.1 Het belang van gehoord en gezien worden	24
3.2 Contact met verschillende instanties na melding komt als positieve verrassing	25
3.3 Ervaringen met politie wisselend	26
3.4 Ervaren gebrek aan handvatten en capaciteit vanuit partnerorganisaties	27
3.5 Verwachtingsmanagement soms lastig	28
4 Bekendheid en gebruik handelingskader	30
4.1 Handelingskader is bekend bij partnerorganisaties	30
4.2 Wisselend gebruik handelingskader	30
4.3 Regie nazorg projectleiders Veiligheid	32
5 Samenwerking partnerorganisaties	33
5.1 Contact tussen stadsdelen kan beter	33
5.2 Samenwerking met politie overwegend positief	34
5.3 Weinig contact met Discriminatie.nl regio Amsterdam	35
5.4 Weinig contact met Slachtofferhulp naast het doorverwijzen	36
Literatuurlijst	38
Bijlage	39

Samenvatting en conclusie

Deze rapportage poogt antwoord te geven op de vraag hoe de opvolging van lhbtqia+ gerelateerde incidenten in Amsterdam in de praktijk verloopt en wat verbeterpunten zijn voor die opvolging. De analyses laten zien dat de meldingen van lhbtqia+ gerelateerde incidenten met name binnenkomen bij de politie en Discriminatie.nl regio Amsterdam. In de opvolging van incidenten zijn verschillende organisaties betrokken zoals de gemeente Amsterdam, politie, Discriminatie.nl regio Amsterdam en Slachtofferhulp. De mate van samenwerking tussen de betrokken organisaties wisselt. Er is daarbij behoefte aan meer contact *tussen* stadsdelen over het onderwerp. In de opvolging staan de behoeftes van slachtoffers centraal door middel van het bieden van een luisterend oor en kijken welke hulp nodig is. Herstel van het slachtoffer is niet altijd mogelijk mede doordat organisaties dit niet altijd als hun rol zien. Daarbij hebben ze beperkte mogelijkheden om dit herstel te bewerkstelligen. Ook kunnen de organisaties daardoor niet altijd aan verwachtingen van slachtoffers voldoen.

De rapportage is gebaseerd op 17 interviews met professionals van de gemeente, politie, meldpunt Discriminatie.nl regio Amsterdam en Slachtofferhulp. Hierna partnerorganisaties genoemd. Ook zijn er 3 interviews gehouden met slachtoffers van lhbtqia+ gerelateerde incidenten. Het heeft relatief veel moeite gekost om respondenten te vinden voor deelname aan de interviews. De onderzoekers hadden graag meer perspectieven van slachtoffers in het onderzoek verwerkt. Aanleiding voor het onderzoek is een nieuw handelingskader, dat in 2023 geïntroduceerd is.

Het handelingskader kent zeven uitgangspunten:

1. Het vertrekpunt van dit handelingskader is de melding of aangifte bij de politie of Discriminatie.nl, waarbij elk incident wordt geregistreerd.
2. Het herstel, de nazorg en behoefte van het slachtoffer staan centraal en maatwerk wordt verleend.
3. De politie, projectleider Veiligheid van het stadsdeel en Discriminatie.nl werken nauw samen om het slachtoffer zo goed mogelijk te ondersteunen en te informeren.
4. Voor elke vervolgstap wordt toestemming van het slachtoffer gevraagd.
5. De projectleider Veiligheid heeft een coördinerende rol en ziet erop toe dat afspraken gericht op herstel en nazorg van het slachtoffer worden nagekomen.
6. Bij herstel is er aandacht voor de omgeving, gebruik van (sociale) media, de rol van het bestuur en het traject van de dader.
7. Dit handelingskader betreft inwoners van Amsterdam. De melding of aangifte van slachtoffers van buiten de stad wordt automatisch doorgegeven aan slachtofferhulp in de eigen woonplaats die contact op neemt met het slachtoffer.

Beperkt beeld van incidenten vanwege lage meldingsbereidheid, maar ook onduidelijkheden rondom het labelen van lhbtqia+ gerelateerde incidenten

Onderzoek & Statistiek (O&S) heeft ook onderzoek gedaan naar de aard en omvang van incidenten onder lhbtqia+ Amsterdammers (O&S, 2025b). Net als in dat onderzoek geven de geïnterviewde professionals aan dat slechts een klein deel van de incidenten door slachtoffers wordt gemeld. Slachtoffers lijken incidenten eerder te melden als het gaat om

geweldsincidenten en/of incidenten die een sterk gevoel van onveiligheid met zich meebrengen. Bovendien lijken netwerken die zich specifiek richten op lhbtq+ slachtoffers, zoals Roze in Blauw van de politie en RITA de meldingsbereid te vergroten.

Daarnaast is het labelen van incidenten als lhbtq+ gerelateerd soms lastig voor professionals. Redenen om een incidenten als lhbtq+ gerelateerd te labelen zijn: het slachtoffer geeft het aan, de dader uitte zich verbaal of het incident vond plaats op een locatie als een mannenontmoetingsplaats of bekend uitgaansgebied. Een incident krijgt het label niet als een slachtoffer zelf aangeeft dit niet te willen. Ook is niet iedere professional alert op de vraag of een incident lhbtq+ gerelateerd is en durft niet iedere professional hier specifiek naar te vragen. Naast het beperkte beeld, bekritisieren professionals van de gemeente het diffuse beeld van incidenten. Meldingen komen binnen op verschillende plekken en hierdoor is het niet altijd duidelijk hoeveel meldingen er binnenkomen voor een stadsdeel.

Opvolging soms traag als de melding via een andere weg dan de politie binnenkomt

Het aantal meldingen van lhbtq+ gerelateerde incidenten dat de partnerorganisaties ontvangen, wisselt per organisatie. De meeste meldingen van lhbtq+ gerelateerde incidenten komen via de politie bij de gemeente Amsterdam en Slachtofferhulp binnen. De politie verwijst in principe altijd door naar Slachtofferhulp en in een deel van de gevallen naar de projectleider Veiligheid van het betreffende stadsdeel. Het betreffen dan met name geweldsincidenten. Het verwijzen vanuit de politie naar de gemeente gaat volgens de professionals van de gemeente steeds beter. Als er via andere kanalen dan de politie meldingen binnen komen bij de gemeente, bijvoorbeeld via gebiedsmakelaar, is de opvolging lastiger. Dit komt omdat er niet altijd direct contact gelegd kan worden met het slachtoffer, doordat er bijvoorbeeld geen contactgegevens zijn. Meldingen bij Discriminatie.nl komen vaak vanuit het slachtoffer zelf. Het afgelopen jaar komen er ook veel meldingen bij Discriminatie.nl via meldpunt RITA. Als meldingen op deze manier binnen komen, verloopt de opvolging trager, omdat er niet door RITA zelf nazorg wordt gegeven.

Opvolging start vaak met vragen naar behoefte van slachtoffer

Opvolging door de verschillende partnerorganisaties start vaak met contact opnemen met het slachtoffer om te vragen wat er is gebeurd en waar het slachtoffer behoefte aan heeft. Vervolgacties zijn afhankelijk van die behoeftes, de kenmerken van het incident en de rol van de organisaties die de opvolging doen. Vaak wordt er door de gemeente en de politie voor hulp doorverwezen naar Slachtofferhulp en meldpunt Discriminatie.nl. Hierbij is in beperkte mate aandacht voor de media en omgeving, zoals contact met de buurt na geweld bij een woning. In het handelingskader wordt onderscheid gemaakt tussen ernstige en minder ernstige incidenten. Voor professionals is dit onderscheid weinig van belang. Acties bij ernstige incidenten zijn dan ook niet anders dan bij andere type incidenten. Hoogstens wordt het gemeentebestuur geïnformeerd.

De opvolging door de projectleider Veiligheid is vooral als eerste hulp na een incident. De regie van de opvolging ligt volgens het handelingskader bij de projectleiders Veiligheid. De regie bestaat vooral uit het coördineren van de hulp. In de praktijk is dit het bieden van een luisterend oor en doorverwijzen van het slachtoffer naar de partnerorganisaties. Een aantal projectleiders vraagt zich af of dit logisch is. Hun baan is vrij praktisch en deze sociale functie vraagt andere vaardigheden.

De opvolging vanuit de partnerorganisaties wordt afgesloten vanwege twee redenen. De meest genoemde reden is als het slachtoffer aangeeft voldoende hulp te hebben gehad of geen hulp meer te willen. De andere redenen is dat de mogelijkheden van de organisatie

zijn uitgeput en het slachtoffer wordt doorverwezen. Dat de opvolging eindigt, betekent in veel gevallen niet dat het slachtoffer hersteld is van het incident.

Gehoord en gezien worden belangrijkst; verwachtingsmanagement en handvatten voor professionals kunnen beter

Een belangrijke behoefte van slachtoffer is het gevoel om gehoord en gezien te worden. Vooral bij het eerste contact is het bieden van het luisterend oor erg belangrijk voor slachtoffers. De ervaringen hiermee zijn wisselend. Bij de politie is er bijvoorbeeld een verschil in sensitiviteit. Door de slachtoffers wordt het belang van Roze in Blauw daarom sterk benadrukt. Dat verschillende partnerorganisaties contact met hen opnemen, komt voor slachtoffers als een positieve verrassing. Ook al geven ze daarvoor toestemming. Slachtoffers ervaren daardoor dat het onderwerp belangrijk is.

Professionals van de gemeente ervaren echter een gebrek aan handvatten. Ze hebben weinig andere mogelijkheden dan het bieden van een luisterend oor. Verwachtingen van slachtoffers kunnen mede daardoor niet altijd worden waargemaakt, bijvoorbeeld over meer surveillance van de politie, een nieuwe woning, of het ontslaan of straffen van een dader. Daarnaast wordt specifiek de behoefte aan meer capaciteit bij de politie genoemd.

Samenwerking verloopt goed, maar behoefte aan meer contact

Binnen de verschillende organisaties wordt de samenwerking als goed bestempeld. Een mogelijk verbeterpunt voor de gemeente is het contact tussen verschillende stadsdelen om bijvoorbeeld kennis en ideeën uit te wisselen over dit onderwerp. Dat contact is nu gering. Ook de samenwerking tussen organisaties gaat volgens professionals in grote lijnen goed. Hoewel het contact tussen de gemeente en de politie aan de ene kant en de maatschappelijke organisaties aan de andere kant minimaal lijkt. De samenwerking bestaat voornamelijk uit het doorverwijzen van slachtoffers voor nazorg.

Handelingskader bekend, maar niet geborgd in elke organisatie

Iedere gesproken partnerorganisatie is bekend met het bestaan van het nieuwe handelingskader. Toch is niet iedereen bekend met de inhoud van het handelingskader. Bovendien wordt er wisselend gebruik van gemaakt. Er zijn daarbij verschillen binnen en tussen organisaties. Sommige gesprekpartners zeggen altijd al op deze manier te hebben gewerkt. Anderen geven aan dat er geen blauwdruk is na incidenten. De vraag die het bij sommige respondenten oproept is dan ook of het handelingskader voldoende is gewaarborgd in de verschillende organisaties.

Inleiding

Nederland telt ongeveer 2,7 miljoen personen die zich identificeren als lesbisch, homoseksueel, bi-plus, transgender, queer, intersekse of asexueel (CBS, 2024a). Uit verschillende onderzoeken blijkt dat deze groep Nederlanders relatief vaak slachtoffer is van verschillende incidenten. Uit de lhbt-monitor van het Sociaal Cultureel Planbureau (SCP) blijkt bijvoorbeeld dat lhbt-personen vaker slachtoffer werden van seksueel geweld dan heteroseksuele personen in Nederland (Huijnck et al., 2022). Recente cijfers van het CBS laten bovendien zien dat lhbtq+ personen in 2023 vaker slachtoffer werden van zowel vormen van traditioneel als van online criminaliteit dan niet-lhbtq+ personen, dit verschil is het grootst bij geweldsdelicten (CBS, 2024b).

lhbtq+ staat voor: lesbische vrouwen, homoseksuele mannen, transpersonen, bi-plus seksuele personen, intersekse personen, queers, asexuele personen en personen die zichzelf op een andere manier identificeren.

Ongeveer een op de vijf Amsterdammers behoort tot de lhbtq+ gemeenschap (21%). Dit komt neer op ongeveer 193.000 inwoners in 2024 (O&S, 2025a). Amsterdam heeft de titel 'Regenboogstad'. Steden met deze titel bevorderen actief de emancipatie en toename van acceptatie van lhbtq+ personen binnen de gehele bevolking (Rijksoverheid, 2022). Elke gemeente voert een eigen regenboogbeleid. Het regenboogbeleid in Amsterdam heeft zich de afgelopen jaren gefocust op gelijke kansen voor iedereen in de stad en het in vrijheid jezelf kunnen zijn, met als doel acceptatie en emancipatie van alle Amsterdamse lhbtq+ personen (Gemeente Amsterdam, 2019). Sinds 2023 is het Regenboogbeleid opgenomen in het inclusie- en antidiscriminatiebeleid.

Handelingskader anti-lhbtq+ gerelateerde incidenten

Om het geweld tegen lhbtq+ personen aan te pakken, heeft de gemeente Amsterdam een actieplan opgesteld (Gemeente Amsterdam, 2023). Het actieplan heeft als doel om betrokken partners zoals het Openbaar Ministerie (OM), politie en maatschappelijke partners beter te laten samenwerken bij de opvolging van geweldsincidenten tegen lhbtq+ personen. Daarnaast moet, door middel van preventie en vroegtijdig ingrijpen, geweld tegen lhbtq+ personen worden voorkomen. Hiervoor wordt ingezet op drie actielijnen:

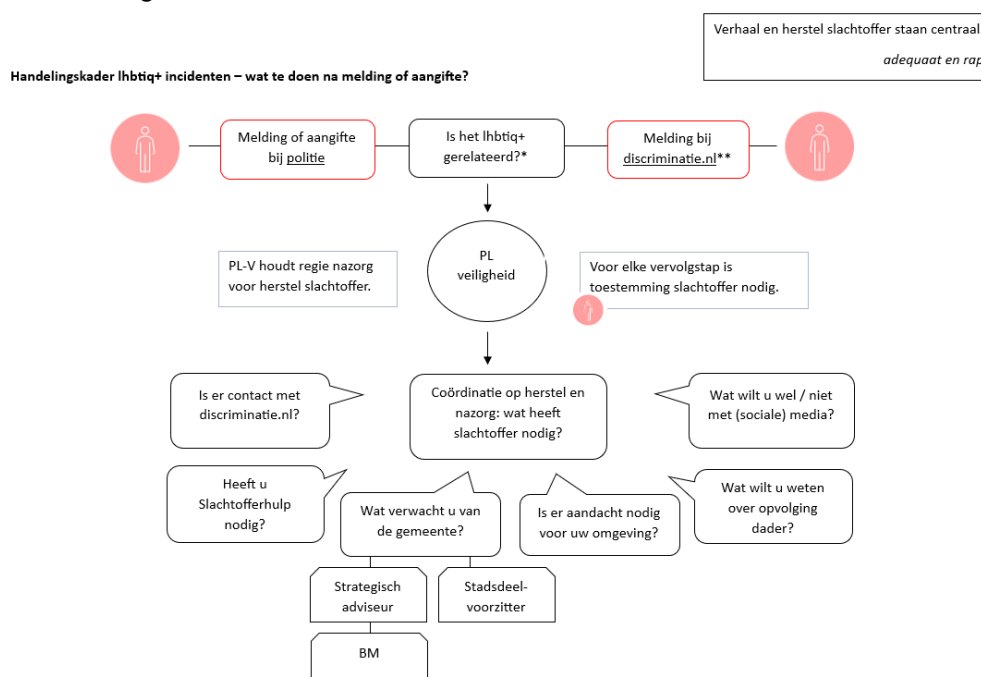
1. Verbeteren van de opvolging van meldingen
2. Toegankelijker en inclusiever maken van meldingen of aangiftes
3. Verbeteren van registraties van incidenten

Onderdeel van de eerste actielijn in het actieplan is een handelingskader dat is vastgesteld voor de opvolging van lhbtq+ gerelateerde incidenten. Het handelingskader bevat voor elk stadsdeel afspraken tussen projectleiders Veiligheid, de basisteams/wijkagenten en Meldpunt Discriminatie Regio Amsterdam (DRA, discriminatie.nl) over de opvolging van incidenten. Ook Slachtofferhulp Nederland is betrokken. Het handelingskader is maatwerk voor ieder stadsdeel, maar kent zeven uitgangspunten:

1. Het vertrekpunt van dit handelingskader is de melding of aangifte bij de politie of Discriminatie.nl, waarbij elk incident wordt geregistreerd.

2. Het herstel, de nazorg en behoefte van het slachtoffer staan centraal en maatwerk wordt verleend.
3. De politie, projectleider Veiligheid van het stadsdeel en Discriminatie.nl werken nauw samen om het slachtoffer zo goed mogelijk te ondersteunen en te informeren.
4. Voor elke vervolgstap wordt toestemming van het slachtoffer gevraagd.
5. De projectleider Veiligheid heeft een coördinerende rol en ziet erop toe dat afspraken gericht op herstel en nazorg van het slachtoffer worden nagekomen.
6. Bij herstel is er aandacht voor de omgeving, gebruik van (sociale) media, de rol van het bestuur en het traject van de dader.
7. Dit handelingskader betreft inwoners van Amsterdam. De melding of aangifte van slachtoffers van buiten de stad wordt automatisch doorgegeven aan slachtofferhulp in de eigen woonplaats die contact op neemt met het slachtoffer.

I.1 Schema handelingskader

* In overleg en met toestemming van het slachtoffer wordt projectleider veiligheid betrokken.

** Als van toepassing ondersteunt discriminatie.nl ook bij melding of aangifte bij politie.

Daarnaast heeft O&S onderzoek gedaan naar de aard en omvang van incidenten tegen de lhbtqi+ Amsterdammers en eerder naar behoeftes van slachtoffers na een lhbtqi+ gerelateerd incident (O&S, 2025b; O&S, 2018). De uitkomsten van deze onderzoeken zijn te vinden op onderzoek.amsterdam.nl. In dit onderzoek gaan we verder in op hoe de opvolging van de incidenten in de praktijk vorm krijgt en wat verbeterpunten zijn voor die opvolging. Centraal in de vraag van de directie Openbare Orde en Veiligheid staat hoe de *opvolging* verloopt, of het lukt om optimaal in te zetten op het *behoefte*s van slachtoffers en om daarbij aandacht te hebben voor *ernstige incidenten*. In het volgende hoofdstuk gaan we in op de methodes van het onderzoek.

Leeswijzer

Hoofdstuk 1 gaat in op in welke mate de betrokken organisaties een beeld hebben van lhbtqi+ gerelateerde incidenten in Amsterdam en wat voor incidenten zij in hun werk tegenkomen.

In **hoofdstuk 2** gaan we in op de verschillende wijzen waarop incidenten die *wel* gemeld worden binnenkomen bij de verschillende organisaties en welke acties vervolgens worden uitgevoerd.

In **hoofdstuk 3** wordt er ingegaan op de ervaringen van de slachtoffers en betrokken organisaties bij de opvolging.

In **hoofdstuk 4** gaan we in op de bekendheid en gebruik van het handelingskader.

In het **vijfde en laatste hoofdstuk** wordt er beschreven hoe de samenwerking tussen de verschillende organisaties verloopt. De samenwerking tussen de gemeente, politie, Slachtofferhulp en Discriminatie.nl worden besproken.

Methode

De resultaten uit dit rapport zijn gebaseerd op kwalitatief onderzoek door middel van groepsgesprekken en interviews, zowel online als face-to-face. Het veldwerk liep van december 2024 tot en met augustus 2025. De opzet van de interviews was semigestructureerd: we gebruikten een vooraf vastgestelde topiclijst die op een flexibele manier ingezet wordt. Het gaat bij interviews niet direct om de hoeveelheid van geïnterviewden om tot een representatief beeld te komen, maar om tot saturatie te komen. Dat betekent dat het onderzoek op een punt komt dat een nieuw interview niet veel nieuwe informatie oplevert.

Het heeft relatief veel moeite gekost om respondenten te vinden voor deelname aan de interviews. Toch is er in totaal gesproken met 20 personen. Zeventien personen behoren tot de partnerorganisaties uit het handelingskader en drie personen waren zelf slachtoffer geworden van een incident. De slachtoffers kregen als dank voor hun tijd en moeite een cadeaubon van 25 euro.

Partnerorganisaties

Zoals in de inleiding is beschreven werken verschillende organisaties samen bij de opvolging van lhbtq+ gerelateerde incidenten. Deze organisaties zijn de gemeente Amsterdam, politie, Discriminatie.nl regio Amsterdam en Slachtofferhulp. In dit onderzoek noemen we deze organisaties de partnerorganisaties.

Er is in vier sessies gesproken met tien professionals van de gemeente Amsterdam. Acht van hen zijn projectleider Veiligheid. Volgens het handelingskader hebben zij de regie over de nazorg bij een lhbtq+ gerelateerd incident. Twee van de geïnterviewde professionals van de gemeente zijn projectleiders Sociale Veiligheid. Zij houden zich vaak meer bezig met de preventieve kant van lhbtq+ gerelateerde incidenten. De professionals zijn werkzaam in verschillende stadsdelen, namelijk Centrum, Nieuw-West, Oost, Zuid, Noord en Zuidoost.

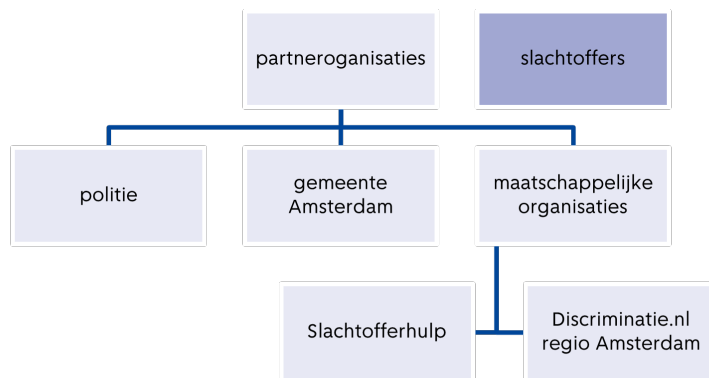
Daarnaast is er in vier sessies gesproken met vijf professionals van de politie. Het ging daarbij om wijkagenten, agenten van Roze in Blauw en teamleiders. Roze in Blauw is een landelijk netwerk van de politie. Lhbtq+ personen die te maken krijgen met strafbare zaken gerelateerd aan hun seksuele oriëntatie of genderidentiteit kunnen daar een melding doen (Politie.nl). Ook de professionals van de politie zijn werkzaam in verschillende stadsdelen, namelijk Centrum, Nieuw-West, Oost, Zuid en Zuidoost.

Verder zijn er twee individuele interviews gehouden met professionals van maatschappelijke organisaties: Slachtofferhulp en Discriminatie.nl regio Amsterdam. Slachtofferhulp steunt slachtoffers emotioneel, bij het strafproces of helpt om schade vergoed te krijgen (Slachtofferhulp.nl). Discriminatie.nl registreert meldingen van discriminatie in de metropoolregio Amsterdam. Bovendien ondersteunen en bieden zij hulp aan melders (mdra.nl).

Slachtoffers

Tot slot zijn er drie slachtoffers van lhbtq+ gerelateerde incidenten geïnterviewd. Het heeft relatief veel moeite gekost om respondenten te vinden voor deelname aan de interviews. Via de projectleiders Veiligheid, politie en de maatschappelijke organisaties is er geprobeerd slachtoffers te benaderen. Ook zijn er via sociale media, lhbtq+ organisaties en via gesproken slachtoffers pogingen gedaan om extra respondenten te vinden. De gesproken slachtoffers zijn via verschillende wegen bij ons terecht gekomen. De onderzoekers hadden graag meer slachtoffers geïnterviewd om zo beter de verschillende perspectieven van slachtoffers in beeld te brengen.

M.1 Schematische weergaven respondenten

1 Aard en omvang incidenten

In ander onderzoek van Onderzoek en Statistiek (O&S, 2025b) is cijfermatig in kaart gebracht wat de aard en omvang is van de incidenten tegen personen uit de lhbtqia+ gemeenschap in Amsterdam. Het onderzoek kijkt naar veiligheidsgevoelens, ervaren discriminatie en slachtofferschap van Amsterdammers uit de lhbtqia+ gemeenschap. In dit hoofdstuk wordt besproken in welke mate de partnerorganisaties een beeld hebben van de lhbtqia+ gerelateerde incidenten in Amsterdam en wat voor incidenten zij in hun werk tegenkomen. Voordat we ingaan op de perspectieven van de professionals, willen we benoemen dat de incidenten die de geïnterviewde slachtoffers hebben meegemaakt een enorme emotionele impact op hen hebben.

De volgende uitgangspunten uit het handelingskader worden hierin besproken:

1. Het vertrekpunt van dit handelingskader is de melding of aangifte bij de politie of Discriminatie.nl, waarbij elk incident wordt geregistreerd.

1.1 Impact van incidenten

De drie gesproken slachtoffers beschreven zeer uiteenlopende incidenten waar zij mee te maken hebben gehad. De incidenten die ze uiteindelijk bij de politie meldden, gingen bijvoorbeeld om uitschelden, intimidatie en bedreiging, en fysiek geweld.

“Op een gegeven moment beginnen ze weer met gevonden voorwerpen op straat, bouw materiaal, dat gooien ze naar me toe. Dat raakt mijn hand.” - slachtoffer

“Ik fiets langs een groepje en ik word opeens uitgescholden [...]. Toen ben ik doorgefietst en toen geen drie minuten later van alle kanten scooters en ik ben volledig in elkaar getimmerd.” - slachtoffer

“Toen kreeg ik een scheldkanonnade over me heen. Ik keek zo om me heen, en ik was zo verrast en zo ontdaan. [...] Het was ook op de rand met fysiek. De volgende keer neemt ze [de dader] een zweep mee of een stok.” - slachtoffer

Wat opvalt uit de gesprekken met de slachtoffers, is dat zij soms in eerste instantie het incident bagatelliseren, maar uit de reacties tijdens de interviews blijkt dat de gebeurtenissen grote emotionele impact hebben. Ze maken zich zorgen om hun eigen veiligheid, maar ook om de veiligheid van anderen om wie ze geven. De incidenten die ze hebben gemeld zijn nooit het enige incident dat ze hebben meegemaakt. Ze ‘lopen op eieren’ (slachtoffer) op hun werk of in de buurt waar ze wonen, alleen vanwege hun geaardheid of genderidentiteit. Eén respondent vertelde dat die een tijd lang niet het huis uit kon, omdat die zo vaak werd aangevallen. Daarnaast zagen we ook boosheid terug bij de respondenten, vooral uit wanhoop dat het niet veiliger of prettiger wordt voor lhbtqia+ Amsterdammers.

“Het is gewoon heftig wat ik heb meegemaakt en ik heb er veel therapie voor gehad. Het raakt me want ik kon gewoon mezelf niet zijn en dat was het enige wat ik juist wilde.” – slachtoffer

“Je wil het niet groter maken en je kunt het je ook niet permitteren om het groter te maken, omdat het toch best ingrijpend en gevaarlijk is.” – slachtoffer

1.2 Beperkt beeld incidenten vanwege lage meldingsbereidheid

Aan de verschillende partnerorganisaties is gevraagd in welke mate ze denken dat ze een goed beeld hebben van de omvang van het aantal lhbtq+ gerelateerde incidenten in Amsterdam. De organisaties zijn het met elkaar eens dat er geen volledig beeld is en dat het aantal incidenten wat geregistreerd wordt slechts een klein deel van de werkelijke incidenten bedraagt.

De professionals van de gemeente geven aan dat ze denken dat de meldingsbereidheid van slachtoffers in het algemeen laag is, waardoor de hoeveelheid incidenten die zij registreren ook relatief laag is. Vooral in sommige stadsdelen in Amsterdam is de meldingsbereidheid lager; men voelt zich daar niet serieus genomen door instanties en er heerst veel wantrouwen tegen instanties. Vanuit deze stadsdelen krijgt de gemeente dan ook weinig meldingen binnen. Een professional van de gemeente benoemt bijvoorbeeld dat er in Zuidoost weinig zichtbaarheid is voor de lhbtq+ gemeenschap is, waardoor melden daar ook een grote drempel is voor slachtoffers. Binnen de politie wordt daarnaast benoemd dat ze merken dat de politie niet altijd als benaderbaar of betrouwbaar wordt gezien door lhbtq+ Amsterdammers, wat ook kan leiden tot minder meldingen.

“Ik heb in mijn leven genoeg gesprekken gevoerd om te weten dat de meeste mensen niet alles melden. Dat kan ook niet, het heeft helemaal geen zin. Het is ontzettend frustrerend als je iets meldt en er niets mee wordt gedaan.” – professional van de gemeente

“Dus tijdens de Pride werk ik op de boot en zijn er andere belangrijke bijeenkomsten door de stad. Het zou natuurlijk heel mooi zijn als politie als je gezicht kan laten zien aan de gemeenschap, zo van we zijn er ook voor jullie. Politie is makkelijk benaderbaar, politie is te vertrouwen, nou noem maar op.” – politie

De professionals hebben wel het idee dat dankzij verschillende netwerken en organisaties een beter beeld ontstaat van de omvang van de incidenten. Het gaat om bijvoorbeeld Roze in Blauw van de politie, en RITA. Dit zijn organisaties die het voor de slachtoffers van de lhbtq+ gerelateerde incidenten laagdrempeliger maken om een melding te doen, waarbij RITA een platform is waar mensen lhbtq+ discriminatie en onveilige situaties kunnen melden.

“Bijvoorbeeld als mensen last hebben van een taxichauffeur, of geschreeuw of gescheld of geduw op straat of in het uitgaansleven. Dan zullen ze dat laagdrempeliger wel daar melden maar naar de politie ga je met zo een melding niet.” – professional van de gemeente

Een professional van de gemeente geeft aan dat het meldpunt Discriminatie.nl nog niet erg bekend is bij slachtoffers en dat ze daarom wat minder goed worden gevonden.

“Maar ik vraag altijd aan de mensen of ze contact hebben gehad met het MDRA. Ik ben er nog nooit een tegen gekomen die contact heeft gehad met het MDRA. Ik heb het idee dat er weinig bekendheid is, misschien moet dat nog komen.” – professional van de gemeente

De professionals van de verschillende organisaties geven aan dat de meldingen die ze binnenkrijgen vooral meldingen van geweldsincidenten zijn, maar dat incidenten zoals nageroepen worden of uitgescholden worden op straat minder worden gemeld. De professionals hebben daarbij het idee dat geweldsincidenten eerder worden gemeld, omdat er misschien ook maatregelen kunnen worden opgelegd. Bovendien kunnen slachtoffers hiermee hun verhaal doen.

“Ik denk dat we een deel van de geweldsincidenten absoluut in zicht hebben. Omdat daar mensen een grens stellen, en de politie bellen. Ook als ze denken ze gaan hem niet pakken, maar dat ze het zo ernstig vinden dat ze toch contact met de politie willen. Al is het alleen maar om hun verhaal te doen. Van het daadwerkelijk aantal incidenten denk ik maar een paar procent.” – professional van de gemeente

“Het is natuurlijk heel goed om het te melden. Dat je weet dat wij weten, dat de politie weet, dat de gemeente weet, wat waar gebeurt. Dus voor die cijfers is dat natuurlijk wel belangrijk. Maar voor jou als slachtoffer, een persoon die heel snel voorbijfietst, ja je weet niet wie die is, waar die woont dus wat kan je daar dan nog mee. Je kan daar geen genoegdoening halen, zeg maar.” – professional van maatschappelijke organisatie

Uit de gesprekken met de slachtoffers komt vooral het beeld naar voren dat mensen bereid zijn om te melden zodra het incident zorgt voor een zeer groot gevoel van onveiligheid, zeker als ook andere mensen slachtoffer (dreigen te) worden.

“Ik heb nog nooit aangifte gedaan bij een incident, maar bij dit incident voelde ik gewoon alles op de tocht staan. Ik wilde het bij dit incident anders doen.” – slachtoffer

Een verbeterpunt voor het handelingskader betreft het diffuse beeld rondom meldingen. Een projectleider benoemt dat die beter inzicht wil in het aantal incidenten per stadsdeel door de meldingen van verschillende organisaties te bundelen op één punt.

“Dat al die meldingen bij een punt terechtkomen. Ik weet niet of dat realistisch is. Het idee dat je elke maand dat je met een druk op de knop kan zien, zonder rugnummers, [...] dit gebeurt er in je stadsdeel op het gebied van discriminatie.” – professional van de gemeente

1.3 Wisselende hoeveelheid registraties van incidenten

De organisaties benadrukken dus dat maar een klein deel van de lhbtq+ gerelateerde incidenten in beeld is. De vraag in welke mate de verschillende organisaties te maken hebben gehad met lhbtq+ gerelateerde incidenten in het werk in de afgelopen 12 maanden, blijkt dan ook lastig te beantwoorden. Zelfs binnen één organisatie kunnen de aantallen wisselend zijn. Professionals die werkzaam zijn in dezelfde buurt of wijk benoemen verschillende frequenties.

“Ik hoor er veel over. Ik zie veel in de meldingen voorbijkomen. Ik zou niet willen zeggen iedere dag. Ik denk dat ik er toch wel een aantal keer per week over hoor, lees, zie. Zoiets is het denk ik.” – professional van maatschappelijke organisatie

“Het is voor ons ook niet een dagelijks iets. Ik ben er niet heel erg in thuis. Ik weet in ieder geval wel welke partijen ik kan benaderen daarvoor, je hebt je partners en je contactpersonen en je weet elkaar te vinden. Maar om te zeggen ik heb hier wekelijks mee te maken, gelukkig niet.” – politie

Politieagenten die onderdeel zijn van Roze in Blauw geven logischerwijs vaker aan dat ze lhbtq+ gerelateerde incidenten in het werk tegen te komen. Slachtoffers van lhbtq+ gerelateerde incidenten doen soms hun melding specifiek bij de agenten van Roze in Blauw. Desondanks geven de agenten van Roze in Blauw aan dat het aantal meldingen ook afhangt van het werkgebied. Daarnaast geven professionals van de gemeente aan dat er vaak een toename is van het aantal meldingen van lhbtq+ gerelateerde incidenten rondom evenementen als Pride.

“Ik ben Roze in Blauw voor [stadsdeel], is best wel een groot gebied. Maar wij krijgen relatief in vergelijking met andere gebieden in Amsterdam wat er bij ons bekend is, weinig meldingen.” – politie

Bij Discriminatie.nl regio Amsterdam wordt aangegeven dat er wekelijks meldingen binnen komen die te maken hebben met lhbtq+ gerelateerde incidenten. Bij Slachtofferhulp wordt niet specifiek gevraagd of het incident lhbtq+ gerelateerd is. Hierdoor is daar een minder goed beeld van de hoeveelheid lhbtq+ gerelateerde incidenten:

“We vragen niet als er geweld heeft plaatsgevonden of dat op basis van de geaardheid of seksualiteit was. Dus ik denk dat ik meer cliënten heb binnen deze doelgroep dan dat ik weet.” – professional van maatschappelijke organisatie

1.4 Met name geweldsincidenten bekend bij organisaties

De professionals omschrijven verschillende lhbtq+ gerelateerde incidenten die ze tegenkomen in hun werk. Zo krijgen ze veel meldingen van incidenten bij woningen, waarbij bijvoorbeeld stenen door de ruit worden gegooid. Een groot deel van de meldingen betreft ook het in brand steken of vernielen van regenboogvlaggen die personen thuis hebben hangen. Ook komt het voor dat er vuurwerk wordt afgestoken rondom woningen. In enkele gevallen benoemen de professionals ook dat ze incidenten hebben meegemaakt waarbij is ingebroken in een woning van personen uit de lhbtq+ gemeenschap. Deze personen zijn vervolgens in hun eigen woning mishandeld.

“Wij hebben ook veel vlagincidenten gehad, die wordt eraf getrokken, in brand gestoken of gestolen. Dat soort dingen. Sommige mensen zeggen: ik hang het niet meer op, want dan heb ik een steen door mijn raam.” – politie

Verder benoemen de professionals dat ze soms meldingen krijgen dat personen worden uitgescholden, gediscrimineerd of bedreigd. Dit alles gebeurt ook online. Daarnaast worden personen lastiggevallen op specifieke plekken waar de lhbtq+ gemeenschap veelal komt zoals de Reguliersdwarsstraat of mannenontmoetingsplekken in de stad. Zoals in een eerdere paragraaf benoemd, worden geweldsincidenten volgens professionals relatief vaak gemeld. In hun werk hebben de professionals daardoor met name met dit type incidenten te maken.

“Wat we het meeste horen is uitschelden op straat. Dat zijn de meest voorkomende meldingen en daarbij mogelijk met poging tot geweld of met geweld.” – professional van maatschappelijke organisatie

“Vaak gaat het om geweldsincidenten. Er is vaak sprake van mishandeling. Er zijn ook incidenten waarbij sprake is van intimidatie, bedreiging met mishandeling of mensen die van hun fiets worden getrokken. Maar heel vaak komt het uiteindelijk tot mishandeling of vernieling.” – professional van de gemeente

In het handelingskader wordt onderscheid gemaakt tussen ernstige incidenten en minder ernstige incidenten. Bij ernstige incidenten kan de opvolging anders zijn dan bij minder ernstige incidenten, bijvoorbeeld in het betrekken van de stadsdeelvoorzitter. Aan de professionals is gevraagd of en hoe zij onderscheid maken tussen verschillende incidenten. Enkele professionals van de gemeente en politie benoemen dat incidenten die te maken hebben met geweld en letsel als ernstig worden bestempeld. Het in brand steken van een regenboogvlag wordt dan als minder ernstig gezien. In de praktijk wordt dit onderscheid door de partnerorganisaties niet als relevant gezien; ze geven aan dat elke lhbtqia+ gerelateerd incident als een ernstig incident gezien moet worden. Echter vragen sommige incidenten eerder om aangifte en wordt er dan ook door politie meer inzet op geleverd.

“Ik denk ongeveer een keer per maand een redelijk ernstig incident. Het is natuurlijk allemaal niet ok. Ik probeer onderscheid te maken tussen geweld en het vernielen van een vlag. Het is allebei niet ok, maar die vlaggen zijn toch wat kleinere incidenten, maar [waar] wel een belangrijke lading aan zit.” – professional van de gemeente

Bij Discriminatie.nl wordt soms onderscheid gemaakt tussen ernstige en minder ernstige incidenten. Daarbij wordt gesproken van lichte meldingen, middelmatige meldingen en zware meldingen. Dit baseren ze vooral op de hoeveel capaciteit die nodig is om de hulpvraag te verwerken. Zo categoriseren ze een anonieme melding als licht, omdat bij deze meldingen namelijk geen contact met het slachtoffer kan worden opgenomen. Bij Slachtofferhulp benoemen ze dat ze een onderscheid maken, maar dat het niet altijd de ernst van het incident is die een rol speelt maar de impact die het heeft op het slachtoffer.

“Er wordt onderscheid in gemaakt, maar ik merk zelf dat het niet iets relevant is om naar te kijken. Want het kan dat iemand die ontzettend ernstig letsel heeft er drie dagen later niks meer aan de hand is. Maar dat iemand die is uitgescholden op straat dat die er daarna nog drie maanden last van heeft.” – professional van maatschappelijke organisatie

De impact die de incidenten hebben op de slachtoffers wordt door meer partnerorganisaties genoemd. Ze benadrukken dat lhbtqia+ gerelateerde incidenten een enorme impact op de slachtoffers hebben. Met name omdat ze worden gediscrimineerd, uitgescholden of aangevallen om wie ze zijn. Wat een slachtoffer als impactvol ziet verschilt per slachtoffer, hetzelfde type incident kan op een iemand veel impact hebben en op iemand anders minder. Die impact bepaalt bijvoorbeeld ook of het gaat om een ernstig incident.

“Iedereen die ooit in zijn leven met discriminatie te maken heeft gehad op herhaaldelijke wijze, die weet dat het een soort gif is dat door je systeem begint te sijpelen. In die zin is elk incident ernstig omdat het daar iets aan toevoegt.” – professional van de gemeente

“Mensen voelen zich zo onveilig en geïntimideerd door wie je bent. Dat maakt het voor het slachtoffer gewoon heel extreem. Als je je door je geaardheid geïntimideerd voelt door

geweld, dat vind ik best ernstig. Ik heb ook met slachtoffers gesproken, dat is echt een enorme impact.” – professional van de gemeente

1.5 Labelen incidenten als lhbtqia+ gerelateerd soms lastig

Verschillende incidenten komen niet binnen bij de partnerorganisaties als lhbtqia+ gerelateerd, zelfs als ze wel gemeld zijn door het slachtoffer. De professionals van verschillende organisaties ervaren dat er niet altijd het label lhbtqia+ aan de melding wordt toegevoegd als er bijvoorbeeld vandalisme of geweld heeft plaatsgevonden en dit is gemeld, ook al is dit wel daaraan gerelateerd. Hierdoor is er ook een minder goed beeld van het werkelijk aantal incidenten.

“Het kan binnenkomen als eenvoudige mishandeling of eenvoudige diefstal. Tussen de regels van de aangifte door zou je ook kunnen oppikken dat het gaat over de lhbtq+. De vraag is dan of dat ook gebeurt?” – professional van de gemeente

In bepaalde gevallen is het wel duidelijk dat het om een lhbtqia+ gerelateerd incident gaat, bijvoorbeeld als het slachtoffer dit zelf aangeeft. In andere gevallen is dit minder concreet. De professionals van de politie geven aan dat een incident als lhbtqia+ wordt gelabeld als het specifiek gaat om geaardheid, bijvoorbeeld als er iets is geroepen. Ook als een slachtoffer vraagt om met Roze in Blauw van de politie te praten is het duidelijk dat het om een lhbtqia+ gerelateerd incident gaat. Ook de locatie waar het incident heeft plaatsgevonden, kan een indicatie zijn om het label lhbtqia+ eraan toe te voegen. Hierbij gaat het om specifieke locatie zoals mannenontmoetingsplekken of uitgaansgebieden. Maar ook als een van de bovenstaande factoren een rol spelen blijft het lastig om de inschatting te maken volgens de professionals.

“Maar in sommige gevallen kan ook de plek waar het gebeurd is zorgen dat het lhbt gerelateerd is. Als iemand op de Reguliersdwarsstraat of op een mannenontmoetingsplaats is, en als daar iets gebeurd en er wordt geen ‘vuile homo’ geroepen maar wel een cruisende man geslagen dan krijgt die ook het label. Maar het is wel moeilijk soms. Wij van de politie geven wat sneller de code dan justitie.” – politie

Professionals van de verschillende organisaties geven aan dat ze met name afgaan op wat de melder zegt. Soms speelt mee dat het slachtoffer zelf niet wil dat dat het label lhbtqia+ aan het incident wordt toegevoegd. Er zit dan een stuk schaamte bij het slachtoffer of ze zijn bang dat ze vaker slachtoffer worden als bekend wordt dat ze tot de lhbtqia+ gemeenschap behoren.

“Ik doe alles wel in overleg. Soms wil het slachtoffer niet dat het label lhbt eraan gehangen wordt. Dan leg je het uit wat het voordeel is (strafverzwaring), maar je doet alles in overleg. Ik vind het belangrijk dat het slachtoffer zich altijd gehoord voelt.” – politie

“Heel vaak krijg ik dan inderdaad te horen dat ze bang zijn dat die aantekening in het systeem komt en dat bekend wordt dat zij die dergelijke achtergrond hebben. En daarmee nog meer een mikpunt worden van geweld en uitingen daarvan.” – professional van de gemeente

Als een incident wordt gemeld bij een van de partnerorganisaties dan wordt er doorgevraagd, maar de professionals geven aan dat niet iedereen specifieke vragen durft te

stellen over de aard van het incident. Met name professionals bij de politie geven aan dat ze bij collega's merken dat die het soms lastig vinden om specifiek op het onderwerp gender of seksuele oriëntatie door te vragen. Hierdoor worden incidenten niet altijd gelabeld als lhbtq+ als het slachtoffer het zelf niet specifiek aangeeft. Hierdoor moeten slachtoffers soms meerdere keren naar de politie en het komt voor dat slachtoffers zich hierdoor niet gehoord voelen of onjuist worden bejegend.

“Het is voor collega's ook lastig, om alleen die vraag al te stellen ‘Bent u homo/Bent u lesbisch?’.” – politie

Vanuit de politie wordt ook aangegeven dat een incident soms pas later als lhbtq+ wordt gelabeld. Dan zijn er bijvoorbeeld meer gesprekken met het slachtoffer of getuigen geweest. In sommige gevallen wordt het lhbtq+ label ook weer verwijderd van een aangifte. Dit gebeurt bijvoorbeeld als een incident door de locatie als lhbtq+ is gelabeld, terwijl hier verder geen sprake van was.

Met de invoering van het handelingskader is de politie nu alerter op welke vragen aan slachtoffers gesteld moeten worden om te achterhalen of het een lhbtq+ gerelateerd incident betreft. De professionals bij de gemeente zien ook een verbetering met hoe de politie omgaat met lhbtq+ gerelateerde incidenten.

“Ik ben heel blij met mijn basisteam. We snappen wat we van elkaar verwachten. Ik vind dat we in korte tijd veel stappen hebben gemaakt. Toen we het handelingskader hebben getest, merk je dat mensen op straat net niet de juiste vraag hebben gesteld. We hebben bijna nooit nu dat het fout gaat bij de aangifte.” – professional van de gemeente

2 Proces van opvolging

Nadat een incident heeft plaatsgevonden, maakt een deel van de slachtoffers een melding. In ander onderzoek van O&S (2025b) en in het voorgaande hoofdstuk is al genoemd dat lang niet alle incidenten worden gemeld. In dit hoofdstuk gaan we in op de verschillende wijzen waarop incidenten die *wel* gemeld worden binnenkomen bij de verschillende organisaties, welke acties vervolgens worden uitgevoerd en wanneer de opvolging stopt.

De volgende uitgangspunten uit het handelingskader worden hierin besproken:

6. Bij herstel is er aandacht voor de omgeving, gebruik van (sociale) media, de rol van het bestuur en het traject van de dader.

2.1 Binnenkomst van meldingen vooral via de politie

Meldingen van lhbtq+ gerelateerde incidenten komen met name via de politie bij de gemeente en Slachtofferhulp. Dit kan zijn omdat de politie is gebeld bij een incident of omdat slachtoffers naar de politie gaan om aangifte te doen. In sommige gevallen nemen agenten van Roze in Blauw de aangifte op. In andere gevallen nemen slachtoffers direct contact op met agenten van Roze in Blauw of met hun wijkagent.

“Dit soort meldingen worden vaak via de meldkamer doorgezet. Vaak worden deze meldingen, als het duidelijk dat het lhbtq+ gerelateerd is, naar Roze in Blauw [gestuurd] en die collega’s benaderen dan vaak de wijkagent.” – politie

De politie vraagt standaard of slachtoffers contact willen met Slachtofferhulp en als dat het geval is, neemt iemand van Slachtofferhulp contact op met het slachtoffer. De meeste incidenten die bekend zijn bij Slachtofferhulp komen ook via de politie. Daarnaast neemt de politie in sommige gevallen contact op met de projectleiders Veiligheid van de gemeente. Dit zijn met name geweldsincidenten. Ook de meldingen die bekend zijn bij de projectleiders Veiligheid komen met name binnen via de politie. Dit kan door een piketmelding, via een wekelijks basisteamoverleg (BTO), via de wijkagent of via Roze in Blauw.

De politie vraagt het slachtoffer of zij ook contact willen met de gemeente. Dit kan bijvoorbeeld zijn als het gaat om geweldincidenten of andere ernstige incidenten die veel impact hebben gehad op het slachtoffer. De politie geeft aan dat slachtoffers hier wisselend op reageren. De projectleiders Veiligheid benoemt dat het doorverwijzen vanuit de politie steeds beter gaat. Eerder was niet elke agent op de hoogte dat dit een optie is voor het slachtoffer.

“Ik stel altijd de vraag of ze al weten of het slachtoffer behoefte heeft aan contact met het stadsdeel. Ik merk dat die vraag steeds meer bij de politie beklijft en dat ze daar vaak ook al een antwoord op hebben als ze ter plekke de aangifte hebben opgenomen” – professional van de gemeente

“Het stadsdeel wil vaak nog iets extra doen. Dus dat is vaak ook een vraag die je stelt: vind je het goed als ik je gegevens aan het stadsdeel geef, het kan zijn dat de veiligheidscoördinator of stadsdeelvoorzitter nog even contact opneemt.” – politie

Wel duurt het soms lang voordat een melding bij een projectleider terecht komt. De professionals van de gemeente geven aan dat dit erg vervelend is voor het slachtoffer. De politie is vaak het startpunt van de melding en daarom extra belangrijk dat dit goed gebeurt.

“Handelingskader voldoet, maar valt of staat wel met coöperatie van vooral de politie. Daar komen de meeste meldingen binnen. We zijn afhankelijk van wat ze met ons delen.” – professional van de gemeente

Projectleiders Veiligheid krijgen in veel mindere mate ook meldingen vanuit collega's bij de gemeente, slachtoffers zelf, organisaties met wie de gemeente samenwerkt of via de media. Daarbij vragen zij soms actief na bij de politie of er aangifte is gedaan. Daarbij wordt wel benoemd dat opvolging lastiger is als meldingen niet via de politie binnenkomen. Soms duurt het daarom langer voordat de melding binnen de gemeente bij de juiste persoon is. Ook zijn er niet altijd contactgegevens van slachtoffers.

“Het is voor ons het makkelijkst om er opvolging op te geven als het via de politie gaat omdat er dan een aangifte is. Dan kunnen wij ook in contact komen met het slachtoffer. Als wij het via via horen dan wordt het toch vager. Dan is het meer ter kennisname omdat je niet precies kan verifiëren wie er dan precies bij betrokken waren.” – professional van de gemeente

Bij Discriminatie.nl komen meldingen via diverse wegen binnen: van slachtoffers zelf, via projectleiders Veiligheid, via de politie of via andere organisaties. Het grootste deel van de meldingen komt van de slachtoffers zelf. Zij kunnen een melding maken per e-mail of per telefoon.

Een nieuwe manier van melden is het eerdergenoemde meldpunt RITA. Het wordt zoals benoemd in paragraaf 1.2 door de professionals gezien als een laagdrempelige manier voor slachtoffers van lhbtq+ gerelateerde incidenten om een melding te doen. De meldingen van RITA worden doorgezet naar Discriminatie.nl zodat zij ook het zicht houden op het aantal meldingen. RITA is voornamelijk een meldpunt en richten zich niet op opvolging. Bij Discriminatie.nl geven ze aan dat het een nadeel is dat de meldingen eerst bij RITA binnenkomen, omdat het dan enkele dagen duurt voordat zij de melding ook ontvangen. Hierdoor duurt de afhandeling langer. Professionals vanuit de politie vinden het ook prettiger als meldingen direct bij hen binnenkomen of bij Discriminatie.nl. Eveneens omdat de opvolging vanuit RITA mist, waardoor slachtoffers daar langer op moeten wachten.

“Nu met RITA is er wel een stijging. Daardoor zijn er wel heel veel meer meldingen binnengekomen, maar die meeste van die meldingen zijn wel anoniem.” – professional van maatschappelijke organisatie

“Ik vind: meldingen moeten binnenkomen bij de politie. En als ze niet bij ons binnenkomen, dan vind ik het ook mooi als ze bij Discriminatie.nl binnenkomen. Maar meldingen moeten niet bij een particulier initiatief binnenkomen. Daar hebben we in het verleden al voorbeelden van gehad. Mensen verwachten wat als ze een melding doen. Willen graag opvolging en daar graag wat van horen.” – politie

2.2 Verschillende acties vanuit de professionals

Nadat een melding is binnengekomen, start elke partnerorganisatie vaak hetzelfde, namelijk door contact op te nemen met het slachtoffer en te vragen wat er is gebeurd en waar het slachtoffer behoefte aan heeft. Hoe snel de organisaties contact opnemen met het slachtoffer over de melding verschilt. Van binnen 24 uur tot een week later.

“Het eerste gesprek is heel belangrijk om vast te stellen, wat heeft dit slachtoffer nodig? Naast het vertellen van het verhaal. Wat heeft dit slachtoffer nodig om verder te kunnen?” – professional van de gemeente

Vervolgacties zijn afhankelijk van de behoeftes van het slachtoffer, de kenmerken van het incident en de rol van de organisatie. Een actie die vaak wordt uitgevoerd, is het doorverwijzen naar andere instanties of organisaties.

“We doen de eerste acute nazorg en kijken dan wat er nodig is. Daarna zijn er anderen die dat moeten overnemen. Dat kan zijn de verzekering of een psycholoog of een maatschappelijk werker. Wie dan ook uit het werkveld die een slachtoffer kan ondersteunen als dat nodig is.” – professional van de gemeente

Hieronder zijn de mogelijke acties per organisatie in kaart gebracht.

Vervolgstappen van projectleiders Veiligheid kunnen zijn:

- Doorverwijzen naar andere instantie (Discriminatie.nl, maatschappelijk werk, wonen). Soms merkt een projectleider Veiligheid dat er andere problemen spelen die los van het incident staan, ook dan verwijzen ze door naar verschillende organisaties;
- Contact met stadsdeelvoorzitter of burgemeester (meestal bij heftige incidenten);
- Helpen bij processen bij andere instanties (zoals aangifte versnellen);
- Concrete hulp die de projectleider Veiligheid aanbiedt is, het geven van tips (vraag een host om mee te lopen na een avond uit), het plaatsen van een videodeurbel, of een tolk voor bij Slachtofferhulp;
- Soms ook het betrekken van de omgeving, wanneer er bijvoorbeeld onrust is in de straat, als het slachtoffer er behoefte aan heeft of als de omgeving zoals de partner ook geraakt is door het incident;
- Soms biedt een projectleider aan het slachtoffer aan om onderdeel te worden van een netwerk die meedenkt over mogelijke maatregelen.

Vervolgstappen van de politie:

- Aangifte of melding opnemen;
- In het geval van een aangifte: bewijsvoering doen en contact opnemen met het Openbaar Ministerie;
- Aandacht voor de omgeving door langs te gaan op de plek waar een incident plaatsvond, zoals een mannenontmoetingsplaats of contact leggen met de buurt;

- Doorverwijzen of contact opnemen met Slachtofferhulp, Discriminatie.nl en in ernstige gevallen ook projectleider Veiligheid of de teamleider zodat de burgemeester geïnformeerd kan worden;
- In sommige gevallen neemt de politie na de aangifte contact op met het slachtoffer om het verhaal te horen (bv de wijkagent of Roze in Blauw), of om te checken of het gaat om een lhbtq+ gerelateerd incident, of om uit te leggen waarom een zaak is geseponeerd;
- Daarnaast heeft de politie een aantal preventieve acties, zoals de zichtbaarheid vergroten tijdens Pride, aanwezig te zijn op bijeenkomsten voor de gemeenschap of vaker aanwezig zijn op plekken waar veel incidenten voorkomen.

Vervolgstappen van Discriminatie.nl

- Registreren van het incident;
- Coaching en empowerment om bijvoorbeeld een incident te melden bij leidinggevende, een klachtbrief te schrijven, een gesprek te voeren met een leidinggevende, aangifte te doen bij de politie of een zaak bij het college van de rechten van de mens te brengen;
- In sommige gevallen komt er ook een melding van een omstander. Dan geven ze ook tips over hoe je een slachtoffer kunt bijstaan.

Vervolgstappen Slachtofferhulp:

- Ook Slachtofferhulp start met een intake. Daarbij kijken ze naar vier terreinen: fysiek, psychisch emotioneel, financieel juridisch en sociaal maatschappelijk;
- Op psychisch emotioneel vlak proberen ze gevoelens na een incident te normaliseren en psycho-educatie te geven. Ze leren slachtoffers waar ze op moeten letten, wat 'normaal' is en wanneer ze extra hulp moeten inschakelen. Als iemand dat zelf niet lukt, kan Slachtofferhulp ook contact opnemen met een huisarts;
- Op financieel-juridisch vlak helpen ze bijvoorbeeld met het invullen van verzekeringsdocumenten;
- In sommige gevallen nemen ze contact op met de politie als het contact niet goed verloopt.

Over het algemeen loopt het proces bij ernstige incidenten hetzelfde als bij andere incidenten. Alle organisaties noemen dat de behoeften van slachtoffers centraal staan. Bij de politie worden bepaalde incidenten echter door andere teams afgehandeld, zoals ernstig geweld of seksueel geweld. Wel wordt extra inspanning geleverd om contact te leggen tussen de gemeente en de politie.

“Nee, je gaat niet echt iets heel anders doen. Het krijgt wel meer aandacht. [..]. Je gaat iets meer peuteren van, kan je iets in omgeving, maatregelen, een camera. Je gaat meer achter de komma precies afwegen. Dat brengt het wel teweeg.” – professional van de gemeente

2.3 Aandacht voor omgeving en media

In het handelingskader staat benoemd dat er bij de opvolging aandacht moet zijn voor de omgeving en (sociale) media. In een gesprek benoemen een aantal projectleiders Veiligheid dat ze alleen aandacht hebben voor de buurt of partner/vrienden van het slachtoffer als dat nodig is. Dit hangt bijvoorbeeld af van het type incidenten. De incidenten zijn vaker 'persoonsgericht'. Bij andere type incidenten, zoals explosies, is het effect op de buurt groter. Een van de projectleiders Veiligheid heeft bij een lhbtq+ gerelateerd incident

waarbij er geweld bij een woning of horecagelegenheid was contact gehad met de omgeving. Deze projectleider heeft toen contact opgenomen met omwonenden en hier positieve ervaringen mee:

“Zo geef je wat aandacht aan de problemen die er spelen. Dat werkt wel goed. Je kan niet alles wegnemen. Maar mensen vinden [het] fijn dat je kan vertellen wat je weet. En dat je kan vertellen wat je kan doen en wat je niet kan doen. Dat geeft mensen wat meer rust.” - professional van de gemeente

Wanneer incidenten in de media verschijnen, wordt er met name verontwaardigd op gereageerd menen de projectleiders Veiligheid. Er heerst een gevoel dat er steeds weer heftige incidenten zijn tegen lhbtqi+ Amsterdammers. Het roept onmiddellijk vragen op over wat de gemeente en de politie eraan doen. Het zorgt ervoor dat de projectleider Veiligheid kritisch gaat kijken naar de maatregelen.

Twee van de slachtoffers hebben een sociale media post gemaakt over de incidenten die zij meemaakten. Een van de slachtoffers benoemt dat die een jaar na het incident een sociale media post plaatste. Juist op dat moment voelde het slachtoffer zich vrij en goed. Als gevolg van de post kreeg het slachtoffer positieve steun. Ook het andere slachtoffer kreeg steun, maar hoopte vooral dat iemand die invloed heeft het zou zien en er iets zou veranderen. Het slachtoffer heeft echter niet het idee dat het heeft geleid tot verandering.

“Het heeft mij iets geholpen omdat je je ei kwijt bent en omdat ik gewoon mensen wilde laten zien hoe mijn leven eruitzag. En het was ook gewoon een hele grote schreeuw om hulp en heel veel mensen waren vooral in shock wat mij gebeurde. [...] ik wilde dat mensen [dat] door hadden en ik hoopte dat iemand die er invloed op zou hebben het zou zien, en dat is allemaal niet gebeurd.” – slachtoffer

2.4 Afsluiten opvolging vaak op initiatief slachtoffer

De opvolging vanuit de partnerorganisaties wordt afgesloten vanwege twee redenen. De meest genoemde reden is als het slachtoffer aangeeft voldoende hulp te hebben gehad of geen hulp meer te willen.

“Dat gaat in samenspraak met het slachtoffer. Van is het goed zo? Heb je behoefte aan meer? En als dat niet zo is en het loopt, dan is dat oké.” – professional van de gemeente

“Eigenlijk gaat het tot je niet verder kan of dat de melder zegt: ik wil niet meer. Ik ben er klaar mee.” – professional van maatschappelijke organisatie

“Slachtofferhulp heb ik nu gezegd is zo goed, ik denk dat ik er mee verder kan.” - slachtoffer

Projectleiders geven aan dat zij de opvolging meestal “vrij snel” beëindigen. Ze blijven niet betrokken tot het slachtoffer volledig hersteld is, maar zorgen vooral voor eerste opvang na het incident. Dat zien projectleiders als hun taak. Hoe projectleiders verder hun taak zien komt uitgebreider aan bod in paragraaf 4.3. Meestal eindigt de opvolging vanuit de gemeente na één of twee gesprekken. Veel projectleiders geven aan dat als het slachtoffer meer behoefte heeft, dat hier ruimte voor is. Maar de meeste slachtoffers hebben, volgens de projectleiders, voldoende aan één á twee gesprekken. In de woorden van de gespreksdeelnemers:

“Wij zijn snel ter plaatse om brandjes te blussen en opvolging te geven. Maar wij houden niet heel lang aan. Dan dient alweer het volgende incident zich aan en dan gaan we naar dat incident. [...] De nazorg vanuit de gemeente doen wij best snel. Dat duurt echt maar een paar dagen. Je probeert te koppelen maar daarna laat je het los.” - professional van de gemeente

De andere redenen waarom de nazorg stopt is omdat de mogelijkheden of vaardigheden bij de specifieke organisatie zijn uitgeput. Voor Discriminatie.nl kan dat bijvoorbeeld zijn als er een proces is geweest bij het college van Rechten van de Mens of als een melder dingen vraagt die niet mogelijk zijn. Een ander vervolg is dat het slachtoffer wordt doorverwezen naar een andere organisatie. Voor de projectleiders Veiligheid is dat bijvoorbeeld Discriminatie.nl, de politie of Slachtofferhulp. Voor Slachtofferhulp gaat het dan vaak om specialistische hulp.

“Soms zijn de middelen ook op en kan je alleen maar luisteren. Goed om contact te houden, maar soms kan je niks meer inzetten.” – professional van de gemeente

Bij Slachtofferhulp duurt de nazorg gemiddeld twee tot acht weken. Binnen deze weken is er een stressreactie na het incident waarbij zij kunnen ondersteunen, zoals slaapproblemen, verminderde concentratie, sneller emotioneel worden. Als deze reactie langer dan zes weken duurt, verwijzen ze door naar een externe partij. Ze hebben zelf dan niet meer de opleiding om hiermee om te gaan. Iemand vervolgt dan de opvolging bij een externe partij:

“Dat kan wel echt lastig zijn, want aan het begin wil je heel veel voor iemand betekenen en op een gegeven moment moet je leren dat wat je voor iemand kan betekenen ook loslaten kan zijn, omdat er gewoon specialistische hulp nodig is. Dat maakt het in mijn hoofd wel makkelijker.” – professional van maatschappelijke organisatie

Dat de opvolging is gestopt betekent niet dat het slachtoffer hersteld is van het incident. Veel van de partnerorganisaties zien herstel ook niet als doel van de opvolging, hoogstens als focuspunt. Soms kan de opvolging wel helpen in stappen zetten naar het herstel voor het slachtoffer.

“Doordat je wel een situatie serieus neemt en iets voor iemand probeert te doen. Als dat succesvol afloopt heb je wel iemand die tevreden is over wat er is gebeurd. Dat helpt denk ik wel voor je herstel. Maar het herstel zelf is niet specifiek ons doel.” - professional van maatschappelijke organisatie

“Dat herstel komt pas later. Eerst ben je bezig met wat je is overkomen. Je bent nog niet bezig met herstel. Dat is een heel complex proces wat soms een hele lange tijd vergt. Dat soms maanden of jaren nodig heeft.” - professional van de gemeente

3 Ervaringen bij de opvolging

In dit hoofdstuk bespreken we wat goed gaat en wat beter kan bij de opvolging van lhbtq+ gerelateerde incidenten. Daarbij kijken we naar het perspectief van zowel de slachtoffers als van de professionals.

De volgende uitgangspunten uit het handelingskader worden hierin besproken:

2. Het herstel, de nazorg en behoefte van het slachtoffer staan centraal en maatwerk wordt verleend.
4. Voor elke vervolgstap wordt toestemming van het slachtoffer gevraagd.

3.1 Het belang van gehoord en gezien worden

De verschillende partnerorganisaties benoemen dat de behoeftes van slachtoffers centraal staan in de opvolging. Een vaak genoemde behoefte die organisaties zien is dat slachtoffers hun verhaal willen doen. Soms gaat het slachtoffers er enkel om dat het incident geregistreerd wordt. In andere gevallen willen slachtoffers vooral ‘gehoord worden’. Door alle organisaties wordt genoemd dat het gevoel gehoord worden vaak goed gaat.

“Dus het luisterend oor is ook echt een van de belangrijkste dingen in ons werk. Dat mensen zich gehoord voelen, dat mensen zich serieus genomen voelen en hopelijk kun je ze dan ook nog helpen.” - professional van maatschappelijke organisatie

“Gelukkig voelen mensen zich steeds meer gehoord. Het gaat steeds beter. Die nazorg is dat je eigenlijk gaat onderzoeken wat de persoon nodig heeft om door die eerste tijd heen te komen. Als hij er veel over moet praten doen we dat. Als dat is dat ik bij diegene thuiskom en mensen meeneem waar diegene iets aan kan hebben, dan doen we dat. Het kan ook zijn dat iemand wil dat je niet op bezoek komt, maar iemand wil gewoon een uur lang huilend zijn verhaal doen, dan doen we dat. Alles wat diegene nodig heeft.” – professional van de gemeente

Belangrijk daarin is het contact nadat er een melding is gemaakt. Dit kan door de wijkagent of door een agent van Roze in Blauw. Die kan uitleggen hoe het proces bij de politie verder gaat of vragen of er nog aanvullingen zijn voor de aangifte. Uit de gesprekken met de slachtoffers komt het belang van de aanpak van de politie in het eerste contact sterk naar voren. Zo vertelde een geïnterviewde dat die direct na het bellen met de politie een afspraak kreeg voor een paar dagen later. Een agent van Roze in Blauw kwam bij diegene thuis, wat de respondent zeer waardeerde, net zoals de prettige houding en benadering van de agent.

“Hij was er echt helemaal, werd ook niet gestoord met telefoon. Wat ik heel erg waardeer. Hij was helder, ontwapenend, direct.” – slachtoffer

“Ik heb ook nog contact gehad met Roze in Blauw, een iemand is heel erg belangrijk geweest voor mij die heeft zich zo voor mij ingezet daar ben ik hem echt eeuwig dankbaar voor. En hij zei mocht je nog in problemen komen vraag dan naar mij, dat gaf me zo een warm gevoel dat ik echt werd gezien.” – slachtoffer

Het belang van gehoord voelen, blijkt ook sterk uit de momenten waar mensen dit niet ervaren. Zo vertelde een van de slachtoffers dat die zich in het contact met een projectleider Veiligheid vooral een vinkje had gevoeld.

“Echt de boodschap die ik kreeg van dat gesprek was dat ik me meer moet mengen in de gemeenschap hier [de buurt waar die woont]. Dat het aan mij lag [...] om op te komen voor zichtbaarheid of om te vertegenwoordigen. Of mijn subcultuur. Ik moest iets gaan doen.” – slachtoffer

Een pijnpunt is dat lang niet alle slachtoffers contact willen met de gemeente of de politie, bijvoorbeeld omdat het slachtoffer angstig is en/of niet gezien wil worden met de politie. Doordat het slachtoffer centraal staat betekent dat soms ook dat het slachtoffer uit eigen wens geen hulp krijgt vanuit de organisaties.

“Je bent erg afhankelijk van wat het slachtoffer wilt, ze zijn te angstig. Je wordt zelden teruggebeld als je jouw gegevens achterlaat. Doen ze dat wel, dan kun je dingen gaan organiseren en doen. Dat vind ik het moeilijkste.” – professional van de gemeente

“Hij wilde ook niet de wijkagent over de vloer want: ‘dan zien ze dat ik de politie te woord sta, dan sta ik helemaal 26-0 achter.’ Die impact is gewoon heel groot.” – professional van de gemeente

3.2 Contact met verschillende instanties na melding komt als positieve verrassing

De gesproken slachtoffers waardeerden het zeer dat de gemeente contact met hen opnam nadat ze hun incident gemeld hadden bij de politie. De twee respondenten bij wie het incident relatief recent was voorgevallen waren beiden blij verrast en voelden zich gezien door de gemeente in de impact die de incidenten op hen hadden. Een van de twee respondenten heeft hier toestemming voor gegeven. De andere respondent kon zich niet herinneren of dit het geval was.

“Dus in die zin was ik verrast dat zoveel instanties zich over kleine aanvaring bezorgd maken. Het voelde heel fijn als die aandacht die ernaar toeging om zelfs deze kleine misdaad aan te pakken.” – slachtoffer

“Ik vond het wel ontroerend. Ik vond het wel wow. [...] Gemeente Amsterdam heeft nog nooit ene [...] voor ons gedaan. [...] Nu kan ik het tegenovergestelde vaststellen. Dat vind ik wel aangrijpend, dat jullie er wel zijn. Ik vind het aangrijpend dat jullie er op dit punt wel zijn. [...]. Wij hadden heel lang van ‘wat doet Amsterdam voor ons?’, en nu zijn jullie er op een essentieel levensgebied.” – slachtoffer

Dit geldt ook voor de opvolging die Discriminatie.nl en Slachtofferhulp bieden. De mensen lijken na hun incident een dergelijke opvolging niet te verwachten en zijn blij en verrast dat het wel aandacht krijgt. Een respondent beschrijft het contact met Slachtofferhulp als open, buitengewoon aardig en invoelend. Het slachtoffer hoorde niet het protocol, maar wel iemand die getraind is. Niet altijd is opvolging nodig, bijvoorbeeld omdat iemand al een vorm van therapie heeft, maar het gebaar wordt gewaardeerd. Dit wordt onderstreept door het gesprek met iemand die deze proactieve ondersteuning niet ontving (vóór het

handelingskader) en wel heel veel behoefte had gehad aan meer outreachende hulp. Diegene geeft ook aan dat alleen al een telefoontje fijn was geweest.

“We zijn geen nummer. Even een belletje dat doet wonderen.” – slachtoffer

Door de projectleiders Veiligheid wordt ook een pijnpunt benoemd. Zo vindt de nazorg vanuit de gemeente vaak kort op het incident plaats. Dit is echter niet altijd ideaal, omdat het proces bij de politie bijvoorbeeld nog loopt, maar ook omdat de impact van een incident soms pas later doordringt tot een slachtoffer. Dit werd ook genoemd door een van de geïnterviewde slachtoffers. Op een later moment had het slachtoffer graag nog hulp ontvangen.

“Dit heb ik wel begrepen van de slachtoffers: Jullie waren wel meteen ter plaatse maar eigenlijk daalde de impact pas later. En toen hebben we jullie gemist. Dan is er wel een vraag om toch na een maand of twee dat je dan nog gaat nabellen. Ik kan me voorstellen dat het niet overbodige luxe is als we dat zouden doen. Maar ik kan als we speak, in dit gesprek zeggen dat we dat nog nooit hebben gedaan. Want bij mij is dat nog niet voorgekomen.” – professional van de gemeente

3.3 Ervaringen met politie wisselend

Bij het contact van slachtoffers en politie is het vooral belangrijk met wie bij de politie het slachtoffer contact heeft. Er zijn agenten bij de politie die meer sensitiviteit hebben met het onderwerp en het slachtoffer daar beter bij kunnen ondersteunen. Zowel de partnerorganisaties als de slachtoffers benadrukken het belang van Roze in Blauw als het gaat om de opvolging van lhbtq+ gerelateerde incidenten. De drie slachtoffers hebben om verschillende redenen melding gedaan van het incident waar zij slachtoffer van waren. Daarbij komt het belang van Roze in Blauw duidelijk naar voren, bijvoorbeeld omdat dat zij als toegankelijk, oprecht en behulpzaam werden ervaren. Er wordt ervaren dat de agenten van Roze in Blauw zich goed kunnen inleven in de situatie van het slachtoffer, waarbij dit bij andere agenten niet altijd zo is.

“Die melding wordt aan het dossier toevoegend en dat helpt. Dat er meerdere organen zijn die laten zien dat hetgeen waar je je klacht over doet; dat het serieus genomen moet worden.” – slachtoffer

“Ik denk dat Roze in Blauw gewoon dat beter aanvoelt. Omdat het zelf ook mensen zijn uit de lhbt+-gemeenschap, dus die weten hoe dat is. En dan wil ik de reguliere politie niet tenietdoen maar ik denk dat ze daar wat meer naar moeten kijken.” - slachtoffer

Een van de slachtoffers benoemt dat die niet goed geholpen is bij de politie. Zo werd gecommuniceerd dat het slachtoffer zonder afspraak een aangifte kon doen, terwijl dit later niet het geval bleek te zijn. Tijdens de aangifte bleek dat de informatie die die had gekregen over het opstellen van een letselschaderapport en de anonimiteit bij een aangifte ook onjuist te zijn geweest.

“Hij zei dat je de volgende dag gelijk naar het bureau kon en gelijk aangifte kon doen. Die informatie is niet goed [...]. Dus dat voelde een beetje tegenstrijdig en een beetje raar. Ik voelde me niet echt gezien en gehoord door de politie die de volgende dag zei van hee je moet een afspraak maken.” – slachtoffer

Professionals van Discriminatie.nl en Slachtofferhulp merken ook dat slachtoffers zich niet altijd gehoord voelen door de politie. Als slachtoffers zich niet gehoord voelen of onjuist bejegend zijn door de politie dan ondersteunen de organisaties ze bij het indienen van een klacht of het doen van aangifte.

“Behalve dan misschien als je meegaat met een aangifte. Ja en dat is niet per se altijd even fijn. Daar zitten wel wat haken en ogen aan zeg maar.” – professional van maatschappelijke organisatie

3.4 Ervaren gebrek aan handvatten en capaciteit vanuit partnerorganisaties

De professionals van de gemeente ervaren dat ze een bij de opvolging gebrek aan handvatten hebben. Professionals van de gemeente benoemen dat ze concreet niet veel te bieden hebben naast een luisterend oor, aangeven dat het thema belangrijk is of een bos bloemen sturen. Het nare gevoel of gevoel van onveiligheid kunnen ze niet wegnemen. Ook benoemt een van de projectleiders Veiligheid dat er na een incident weleens een camera is geplaatst, maar dat er dan toch nogmaals een incident plaatsvindt. Ze vinden het lastig aan te geven wat er nog extra nodig zou zijn.

“Eigenlijk hebben we bij de gemeente concreet niet heel veel te bieden, behalve een luisterend oor en uit te leggen dat we het een heel belangrijk thema vinden. En dat we er dus beleidsmatig wel heel veel aan doen. Maar we kunnen niet het rotgevoel weghalen, maar dat helpt ook wel. Dat ze weten we worden wel gezien en het staat wel op de agenda.” – professional van de gemeente

“Bij mij is het, je wilt nazorg bieden maar dat de middelen beperkt zijn. Dit heb ik eerder geroepen, bij het opstellen hiervan [refereert naar handelingskader]. Er moet een instrumentenkoffer zijn met middelen en materiaal dat je kan gebruiken, net zoals bij de treiteraankpak. Dat hebben we nu niet voor het slachtoffer. Dat vind ik eigenlijk best wel lastig.” – professional van de gemeente

Eén van de respondenten die zelf een incident had meegemaakt, noemde ook expliciet dat die het jammer vond dat vanuit de gemeente weinig opvolging aan diens verhaal was gegeven. Die had graag gezien dat de gemeente bijvoorbeeld een buurtdiscussie of een bijeenkomst tussen bewoners over inclusie en diversiteit had georganiseerd. Een andere respondent gaf aan dat die behoefte had aan een nieuwe woning, maar dat een urgentieverklaring lang op zich liet wachten. De respondent bij wie de incidenten hadden plaatsgevonden vóór het handelingskader geeft aan dat die ook nu het zeer zou waarderen als de gemeente -en dan vooral de burgemeester- met het slachtoffer en de community in gesprek zou gaan.

“Ik weet: na dat incident is door ondernemers iets geregeld. Zoiets zou ik wel fijn vinden voor LGBT+ bewoners in de buurt om bij elkaar te komen met ondernemers en gemeente om inclusie en diversiteit te bespreken.” – slachtoffer

Professionals van de gemeente geven aan dat slachtoffers vaak de behoefte hebben aan meer politie op straat. Dit kan bijdragen aan het verminderen van het nare en onveilige gevoel bij slachtoffers. Na het incident is hun veiligheidsgevoel sterk gedaald en meer politie

kan dat gevoel vergroten. Echter hebben professionals van de gemeente en slachtoffers het idee dat er bij de politie en handhaving niet genoeg capaciteit om dit overal te surveilleren.

“Ik weet wel dat ze te weinig mankracht hebben bij de politie maar dat is toch niet mijn probleem. Ik begrijp het wel maar dan zou de overheid wat meer politie moeten aannemen. Er moet echt meer Blauw komen en ik vind ook dat de politie kordater moet optreden.” – slachtoffer

“Wij zijn afhankelijk van partijen om bijvoorbeeld veiligheidsgevoel terug te brengen of te creëren. Dan denk je aan, wat veel bewoners zeggen: politie op straat, handhaving op straat. Zijn partijen die heel krap zitten qua capaciteiten, dat is iets wat wij niet kunnen oplossen. Je merkt wel dat je dat niet kan bieden en dat vind ik wel lastig. Als mensen op straat wat meer handhaving zien, dat helpt al gewoon.” – professional van de gemeente

De politie herkent en benoemt zelf ook de wens voor meer capaciteit. Ze geven aan meer tijd nodig te hebben voor hun taken. Naast het opvolgen van meldingen, is er voor Roze in Blauw agenten ook tijd nodig voor het onderhouden van het Roze in Blauw-netwerk. Dit kan er dan bij inschieten. Een andere agent benoemt dat meer toezicht fijn is, maar dat niet alle incidenten voorkomen kunnen worden. Er zullen beperkingen blijven.

“Je kan het toch niet 100 procent voorkomen, wat je wel duidelijk kan maken is dat er toezicht is en dat het onze aandacht heeft. Je kan als handhaving niet de hele dag aanwezig zijn, dat kan gewoon niet.” – politie

Vanuit de politie wordt nog de behoefte uitgesproken voor een organisatie die zich meer richt op personen die zijn gevlucht met een lhbtq+ achtergrond. Ze missen nog een partij die deze groep goed kan bereiken en ondersteunen.

“Wat je nu bijvoorbeeld ook ziet in het COA, daar zitten allemaal mensen bij elkaar die niet bij elkaar horen te zitten. Je hebt veel lhbtq+-vluchtelingen in COA's en dat gaat absoluut niet samen met andere mensen die gevlucht zijn. Daarvoor zou je een organisatie willen hebben die die specifieke groep gaat helpen.” – politie

3.5 Verwachtingsmanagement soms lastig

Er kan niet altijd aan behoeften van slachtoffers worden voldaan, merken de partnerorganisaties op. Soms zijn er verwachtingen die de organisaties niet kunnen waarmaken zoals het regelen van een nieuwe woning voor het slachtoffer of juist voor de dader, continue aanwezigheid van de politie, het ontslaan van de dader. Een andere verwachting gaat over de gewenste frequentie van het contact, maar door beperkte capaciteit is dit niet altijd mogelijk. De partnerorganisaties proberen hierbij wel aan verwachtingsmanagement te doen. Voor bepaalde hulp kunnen ze enkel doorverwijzen.

“Dat je er in het vierde of vijfde gesprek achter komt dat iemand via ons denkt een nieuwe woning te kunnen krijgen. Dan is het nog moeilijk om een relatie te herstellen. Je hebt dan beiden energie zitten in het contact en de client is dan toch teleurgesteld.” – professional van een maatschappelijke organisatie

“Ik denk dat het ook een beetje te maken heeft met ons eigen verwachtingsmanagement. Wat we wel proberen goed te geven aan het begin. Maar als een melder zegt: het is

discriminatie en iemand moet ontslagen worden. Dan snap je wel het sentiment maar dan weet je ook dat we dat niet waar kunnen maken. Dat probeer je wel in het begin als iemand het verhaal vertelt, het uit te leggen.” – professional van een maatschappelijke organisatie

Een verwachting geldt specifiek voor de politie, namelijk het straffen van de dader. Soms kan, ondanks dat er een signalement of videomateriaal is, een zaak geseponeerd worden. Dit vraagt extra uitleg vanuit agenten:

“Dan probeer ik ook uit te leggen wat we hebben gedaan met het filmpje, dat wordt gedeeld met collega’s op het bureau. Als dat niks oplevert wordt het door de hele stad gedeeld met collega’s. Maar als niemand de dader herkent, dan kan die nog zo goed erop staan, maar dan komen we nog niet verder. En dan is het helaas weer door met de volgende zaak. En ik kan me best voorstellen dat dat teleurstellend is voor mensen die aangifte doen. Dus dat probeer je dan ook een beetje uit te leggen hoe dat dan werkt.” – politie

De teleurstelling is ook ervaren door een van de slachtoffers. Het slachtoffer gaf aan dat het incident waarschijnlijk gefilmd is, maar de politie gaf aan dat er geen beelden waren.

“Het is voor die bank gebeurd en toen ik gebeld had naar de politie en gezegd dat er overal camera’s hingen. En dan krijg ik te horen dat er geen beelden zijn, dan denk ik dat kan toch niet want er hangen allemaal camera’s. Ik had bijna het idee dat er gewoon geen moeite werd gedaan.” – slachtoffer

4 Bekendheid en gebruik handelingskader

Het handelingskader dat is opgesteld voor de opvolging van incidenten tegen (personen binnen) de lhbtq+ gemeenschap is een van de aanleidingen van dit onderzoek. In dit hoofdstuk gaan we in op de bekendheid en het gebruik van het handelingskader.

De volgende uitgangspunten uit het handelingskader worden hierin besproken:

5. De projectleider Veiligheid heeft een coördinerende rol en ziet erop toe dat afspraken gericht op herstel en nazorg van het slachtoffer worden nagekomen.

4.1 Handelingskader is bekend bij partnerorganisaties

Elk van de gespreksdeelnemers is bekend met het handelingskader. In een aantal gesprekken werd hier spontaan aan gerefereerd. Een gespreksdeelnemer benoemt dat ze hier ook bij nieuwe collega's op wijzen. Niet elke gespreksdeelnemer is echter bekend met de inhoud van het handelingskader of dat het handelingskader ook voor hun werk van toepassing is.

De meeste professionals kunnen zich wel vinden in de stappen en focus in het handelingskader. Een aantal agenten benoemt dat het goed is dat het gericht is op slachtoffers, maar houdt zich zelf meer bezig met het strafrechtelijke proces. In de woorden van een gespreksdeelnemer:

“Het is wel heel erg gericht op slachtofferzorg en dat is ook goed. En wij zijn natuurlijk heel erg gericht op het pakken van de dader en zorgen dat die aangifte goed wordt gedaan. [...] En dat is logisch ook.” – politie

“Wat ik vind dat we heel goed doen, is dat we altijd het slachtoffer heel centraal stellen. Focus ligt wel echt op het slachtoffer. Tuurlijk vind ik het interessant te horen of er een opsporingsindicatie is, of dat er goede camerabeelden zijn. Dan ben je blij om te horen dat iemand gestraft wordt, maar binnen het hele handelingskader draait het echt om het slachtoffer.” – professional van de gemeente

4.2 Wisselend gebruik handelingskader

Een aantal gespreksdeelnemers benoemt dat het handelingskader een hulpmiddel is om het thema onder aandacht te brengen. Het biedt de mogelijkheid om scherper te zijn of er sprake is van een lhbtq+ gerelateerd incident en het belang van de opvolging te benadrukken. Professionals bij de politie en de gemeente noemen ook dat er sneller actie wordt ondernomen door de politie als het label lhbtq+ aan een incident vastzit. Ook wordt het sneller gemeld aan andere organisaties en het bestuur is alerter.

“Het heeft ook extra de aandacht. Als er sprake is van geweld tegen deze gemeenschap wordt het wel sneller als piketmelding gemeld. En de politie heeft er ook meer aandacht voor.” – professional van de gemeente

“Wel bekend mee maar kan niet opnoemen hoe of wat. Ik weet dat het allemaal gevoelig ligt en dat er veel aandacht aan besteed wordt vanuit alle partijen.” – politie

In het daadwerkelijke gebruik van het handelingskader is er verschil tussen organisaties, maar ook binnen organisaties. Slachtofferhulp maakt geen actief gebruik van handelingskader, en heeft geen contact met anderen hierover. De meeste projectleiders Veiligheid benoemen dat ze al voor het opstellen van het handelingskader op deze manier werkten. Ze zijn, ook bij andere incidenten, verantwoordelijk voor het oppakken van de eerste nazorg voor slachtoffers van incidenten en het doorverwijzen naar de juiste partijen. Een nieuw aspect voor een aantal projectleiders is het contact opnemen met het Discriminatie.nl. Ook een aantal agenten benoemt dat ze al 20 jaar werken volgens de richtlijnen van het handelingskader. In die zin is hun werk niet veranderd sinds de invoering van het handelingskader.

“Het handelingskader is opgesteld, maar was voor ons helemaal niet nieuw. We werkten tot 95% al op deze manier. Alleen dit [doorgeven van gegevens slachtoffers] is nou een van die punten wat we nog iets beter hebben afgesteld met elkaar.” – professional van de gemeente

“Eigenlijk, zonder dat het op papier stond, werken we al 20 jaar zo. Niks nieuws. Vijf jaar geleden als er een incident zou zijn, zou je ook je teamleider en het stadsdeel benaderen.” – politie

Andere agenten benoemen echter dat ze het handelingskader niet specifiek gebruiken bij de opvolging van incidenten. Het lijkt daarbij te verschillen per stadsdeel. In de stadsdelen waar minder incidenten plaatsvinden, zou ook minder gebruik gemaakt worden van het handelingskader. Bovendien zeggen een aantal agenten dat ze het niet toepassen bij elk incident. Een agent benoemt bijvoorbeeld dat die niet elk incident meldt bij de gemeente, maar met name grotere en ‘in het oog springende incidenten’ of als er onrust in de buurt is of in de media.

“Er is niet echt een vast draaiboek voor dit soort incidenten. Het is ook gewoon kijken wat speelt er en wat kunnen we als politie daarin betekenen. [...] Vaak ligt het initiatief ook bij de collega’s van Roze in Blauw.” – politie

“Ik meld niet elk incident. Ik meld alleen de wat grotere en in het oog springende incidenten. Kleine incidenten meld ik niet eens of meld ik in het eerstvolgende BTO-overleg wat 1x in de week plaatsvindt. Ik ga dan niet direct het stadsdeel bellen.” – politie

Daarnaast noemen een aantal organisaties dat af en toe niet iedereen op de hoogte is dat ze elkaar in kennis moeten stellen of dat ze moeten doorverwijzen. Zo wordt soms vergeten te verwijzen naar Discriminatie.nl. Op andere momenten wordt vergeten het stadsdeel te informeren.

“Bureau van Discriminatie moet in kennis gesteld worden. Heel veel collega’s weten dit niet. Ik vergeet het ook weleens. Projectleider Veiligheid nemen we altijd contact op. En ligt er ook aan hoe ernstig het incident is.” – politie

Door onder andere de verschillen tussen de stadsdelen vraagt een professional zich af of het handelingskader genoeg gewaarborgd is. De professional kent niet voor elk stadsdeel de

projectleider Veiligheid. Het lijkt nu erg van de persoon af te hangen of er sprake is van het delen van informatie. Een verbetering zou kunnen zijn om voor ieder stadsdeel een vast contactpersoon bij de gemeente per stadsdeel te hebben en een structureel overleg in te plannen, misschien ook alle stadsdelen bij elkaar.

“Ieder stadsdeel doet het ook anders. Sommige stadsdelen hebben wel een projectleider Veiligheid en sommige niet. Sommigen zijn wel specifiek met lhbtq+ bezig en sommigen niet. Ik denk dat het ook binnen de stadsdelen dat daar de verdeling te groot is. Het is geen vastgezette functie ofzo.” – professional van een maatschappelijke organisatie

4.3 Regie nazorg projectleiders Veiligheid

Volgens het handelingskader coördineren de projectleiders Veiligheid van de gemeente Amsterdam de nazorg voor slachtoffers. Door de projectleiders wordt, zoals hierboven benoemd, gezegd dat ze al gewend waren om op deze manier te werken. Het coördineren is met name het doorverwijzen naar andere organisaties.

Nadat er is doorverwezen naar andere organisaties, is het contact van de projectleiders met de slachtoffers vaak ten einde. De projectleiders Veiligheid weten dus in veel gevallen niet hoe de nazorg vervolgens verloopt en hoe dat wordt ervaren door slachtoffers. Niet elke projectleider Veiligheid ziet het als hun taak om die nazorg verder te volgen. In sommige gevallen is een andere gemeentelijke collega eerder betrokken, bijvoorbeeld van Jeugd en Veiligheid of Sociale Veiligheid. Een van de projectleiders vindt dat de regie van de nazorg eigenlijk bij het slachtoffer ligt. Als het slachtoffer niets wil, gebeurt er niets. Een van de projectleiders ziet het nadrukkelijk wel als diens taak:

“Dat heeft ermee te maken met dat als meldingen bij jou terecht komen en je hebt zelf de intensieve gesprekken met slachtoffers en je gaat van daaruit kijken wie er nog meer betrokken moeten worden, dat je ook een verantwoordelijkheid hebt dat dat goed gaat. En dat je ook zorgt dat de afronding goed verloopt en dat je zorgt dat mensen bij jou terecht kunnen na afloop. Dus het lijkt me niet meer dan logisch.” – professional van de gemeente

Een van de projectleiders benoemt dat het prettig is om de regie over de nazorg te hebben, omdat het praktische informatie oplevert voor diens baan. Deze informatie kan vervolgens weer gebruikt worden voor andere acties. In dit gesprek wordt wel benoemd dat het de vraag is of het logisch is dat de regie bij deze rol ligt. De baan is vrij praktisch terwijl voor dit type gesprekken bepaalde sociale vaardigheden nodig zijn. In de woorden van een van de gespreksdeelnemers:

“Is het logisch dat dat deel van de nazorg bij een functie ligt die redelijk praktisch van aard is? Misschien kan het een goede aanvulling zijn, maar dan moeten er wel trainingen komen.” – professional van de gemeente

“Het enige wat wij lastig vonden is dat wij er ook op moeten toezien dat alle zorg goed aankomt. Dat is tijdrovend. Onze agenda's lopen al over. Het is voor ons net te veel om te checken of partijen die je inschakelt hun werk goed doen. Daar ga je gewoon vanuit dat als je een partij inschakelt die daar verstand van heeft, dat die dat gewoon doen. Dan kunnen wij dat gewoon loslaten.” – professional van de gemeente

5 Samenwerking partnerorganisaties

In het handelingskader zijn er verschillende organisaties opgenomen die samenwerken in de opvolging van lhbtqia+ gerelateerde incidenten. In dit hoofdstuk wordt er beschreven hoe de samenwerking tussen de verschillende organisaties verloopt. De samenwerking tussen de gemeente, politie, Slachtofferhulp en meldpunt Discriminatie.nl worden besproken.

De volgende uitgangspunten uit het handelingskader worden hierin besproken:

3. De politie, projectleider Veiligheid van het stadsdeel en Discriminatie.nl werken nauw samen om het slachtoffer zo goed mogelijk te ondersteunen en te informeren.

5.1 Contact tussen stadsdelen kan beter

Vanuit de gemeente Amsterdam zijn projectleiders (Sociale) Veiligheid gesproken over hoe ze de samenwerking met andere collega's binnen de gemeente ervaren als het gaat om de opvolging van lhbtqia+ gerelateerde incidenten. Binnen de gemeente verloopt de samenwerking goed, volgens de professionals. Het stuk nazorg van de slachtoffers ligt vooral bij de projectleiders Veiligheid en de preventieve kant verloopt juist meer in samenwerking met andere collega's. De professionals geven aan dat het thema lhbtqia+ hoog op de agenda staat in de stad en dat ze dat ook merken als ze samenwerken met andere collega's binnen de gemeente. Wel kan dit per afdeling of stadsdeel verschillen.

“We hebben een stadsdeelvoorzitter die het een heel belangrijk onderwerp vindt [...]. Als collega's tegen een lhbtqia+ incident aanlopen, dan weten ze me allemaal te vinden.” – professional van de gemeente

De projectleiders Veiligheid werken elk in een eigen stadsdeel en geven aan dat er tussen de verschillende stadsdelen weinig contact is. Dit zien ze als een verbeterpunt om zo te weten hoe in andere stadsdelen wordt omgegaan met lhbtqia+ gerelateerde incidenten en ze van elkaar te kunnen leren.

“Als stadsdeel ben je best een eigen eilandje. Soms is het echt zonde dat we niet meer samenwerken. Of onze geoliede machine hetzelfde is als in andere stadsdelen. Dat zou ik echt niet weten. Soms weet je niet eens hoe ze in andere stadsdelen dingen hebben geregeld [...]. Ik denk dat er veel meer te halen is.” – professional van de gemeente

Professionals vanuit de politie ervaren de samenwerking met de gemeente overwegend als goed. De politie heeft in hun werk vaak contact met gebiedsmakelaars, handhaving en projectleiders Veiligheid. Dit is niet per se altijd gerelateerd aan het lhbtqia+ thema. Ook zijn er bijeenkomsten met de gemeente over het thema lhbtqia+. De politie geeft aan dat zij vooral het strafrechtelijke proces regelen en dat ze contact opnemen met de gemeente zodat er binnen de woonbuurt hulp wordt geboden aan de slachtoffers. In hoeverre dit wordt opgepakt door de projectleiders Veiligheid hangt volgens de politie af van de persoon. Over het algemeen geeft de politie aan dat de projectleider Veiligheid wel betrokken en benaderbaar zijn, met hen hebben ze ook veel contact.

“Wij doen de strafrechtelijke afhandeling, maar ik wil dat die veiligheidscoördinator ook zijn ding gaat doen. Die gaat dan straatcoaches regelen of buurtvaders inzetten. En de ene veiligheidscoördinator is wat beter dan de ander of wat meer betrokken.” – politie

Het contact tussen Discriminatie.nl en de gemeente heeft wel een aantal verbeterpunten. Het meldpunt Discriminatie.nl geeft aan dat ze wel worden geïnformeerd door de gemeente over incidenten en dat er soms slachtoffers worden doorverwezen. Ze geven echter aan dat het doorverwijzen en informeren van beide kanten nog te weinig gebeurt. Het meldpunt geeft aan dat er ook vanuit hun meer geïnvesteerd kan worden in de samenwerking met de gemeente. Zo geven ze aan dat er bijvoorbeeld vaker geïnformeerd kan worden of slachtoffers zich ook bij het stadsdeel hebben gemeld na een incident zodat de gemeente wordt aangehaakt.

“Er is wel contact: er wordt soms ook gezegd van hee ik heb een melder, kunnen jullie misschien daar contact meehebben of nazorg. Het gebeurt wel maar het is wel veel te weinig voor de gesprekken en de afspraken die er eigenlijk gemaakt zijn.” – professional van een maatschappelijke organisatie

5.2 Samenwerking met politie overwegend positief

De verschillende partnerorganisaties werken intensief samen met de politie. De meeste meldingen over incidenten komen zoals eerder genoemd via de politie binnen. Binnen de politie zelf geven de wijkagenten ook aan dat ze tevreden zijn over de samenwerking met de agenten van Roze in Blauw. Ze verwijzen slachtoffers van lhbtq+ incidenten daarnaar door omdat er veel expertise over de lhbtq+ gemeenschap bij deze agenten is. Wel geven enkele professionals bij de politie aan dat er soms ook wat ongemak wordt ervaren binnen de eigen organisatie om prioriteit te geven van lhbtq+ zaken als deze via Roze in Blauw worden aangedragen.

“Als je een rechercheur bent en je werkt aan tien zaken en er komt opeens iemand van Roze in Blauw met een nieuwe zaak en die zegt ja deze heeft prioriteit. Dan denkt die ja, ik krijg dit niet weggewerkt en hier zitten ook belangrijke zaken tussen.” – politie

“Er zit daar expertise en persoonlijke ervaringen. Dus die hebben er gewoon veel meer zicht op wat het teweeg kan brengen. In ons district hebben we een vast aanspreekpunt bij Roze in Blauw en dat is prima. Je hebt korte lijntjes met elkaar. Dat je gewoon weet: als ik dingen heb die ik kwijt moet dan pakken ze het snel op.” – politie

Discriminatie.nl zit in een regionaal overleg met betrekking tot discriminatie samen met de politie en andere partners. Dit gaat over alle vormen van discriminatie, maar de lhbtq+ gerelateerde incidenten kunnen hier ook aan bod komen. Verder ontvangt het meldpunt ook cijfers van de politie met betrekking tot discriminatie. Het meldpunt heeft verder niet heel veel contact met de politie. Ze hebben bijvoorbeeld ook niet specifiek met Roze in Blauw contact.

Vanuit Slachtofferhulp is er vooral indirect contact met de politie. De politie verwijst slachtoffers door naar Slachtofferhulp. Vanuit Slachtofferhulp wordt aangegeven dat dit erg goed gaat omdat er in het aangiftedocument van de politie een vakje staat waarbij slachtoffers naar Slachtofferhulp worden verwezen.

“Slachtofferhulp bestaat nu 35 of 40 jaar en de samenwerking met de politie is heel nauw, dus zij hebben een aanmeldformulier en daar staat ook een hokje met Slachtofferhulp. Als ze alles nalopen dan kunnen ze er haast niet omheen.” – professional van een maatschappelijke organisatie

De professionals van de gemeente geven aan dat de samenwerking met de politie over het algemeen goed verloopt. De politie informeert de gemeente als er lhbtq+ gerelateerde incidenten plaatsvinden. Ook hebben sommige professionals van de gemeenten wekelijks casusoverleg met de politie over de lhbtq+ gerelateerde incidenten.

“Politie voelt bijna niet eens meer extern. Onderdeel van de dagelijkse bezigheden.” – professional van de gemeente

5.3 Weinig contact met Discriminatie.nl regio Amsterdam

De samenwerking tussen de verschillende partners met Discriminatie.nl bestaat voornamelijk uit het doorverwijzen van slachtoffers naar het meldpunt. De politie, professionals van de gemeente en Slachtofferhulp geven aan dat ze weinig contact hebben met het meldpunt. Ze verwijzen slachtoffers soms door. Een professional van de politie in een specifiek stadsdeel geeft aan dat ze een protocol hebben waarbij ze alle partners informeren als er een incident heeft plaatsgevonden. Daarbij worden zowel de gemeente, Slachtofferhulp en Discriminatie.nl ingelicht na een incident.

“Met het meldpunt Discriminatie hebben we eigenlijk geen of weinig contact. We kennen elkaar wel en weten elkaar ook te vinden. Er wordt niet veel direct naar ons doorgezet, naar Roze in Blauw.” – politie

De politie geeft aan dat ze slachtoffers naar Discriminatie.nl verwijzen omdat het belangrijk is dat er meldingen worden gemaakt maar ook dat slachtoffers zich gehoord voelen.

“Discriminatie.nl is ook voor ‘ik voel me niet gehoord door de overheid, ik voel me niet gehoord door de politie, het OM doet niet wat ze moet doen’. Maar ook binnen andere overheidsafdelingen kan Discriminatie.nl wat doen. Die is niet voor de vervolging, maar kan wel op een andere manier helpen.” – politie

Daarbij benoemt Slachtofferhulp dat het meldpunt belangrijk is omdat het aantal incidenten in kaart wordt gebracht maar ook dat ze kunnen helpen bij de aangifte.

“Het beeld wat ik daarbij heb is dat zij in kaart brengen van de incidenten die in de stad gebeuren zodat daarop kan worden ingezet. Dat is wat ik vaak uitleg aan de client en dat ze dus ook zouden kunnen helpen bij een aanvulling van discriminatie bij de aangifte. Maar zelf heb ik geen contact opgenomen met hen.” – professional van een maatschappelijke organisatie

Enkele van de professionals van de gemeente geven dan ook aan dat ze meer initiatief van Discriminatie.nl verwachten. Discriminatie.nl deelt niet zondermeer specifieke informatie over incidenten. Als de gemeente informatie opvraagt dat kunnen ze daar niet altijd concreet mee aan de slag bij de opvolging, geven geïnterviewden aan. De cijfers die professionals van de gemeente ontvangen hebben geen informatie over de locatie of inhoud

van de incidenten waardoor de professionals van de gemeente ook niet veel contact met het meldpunt zoeken.

“Meldpunt is totaal anders georganiseerd, we kunnen niet vragen kan ik iemand spreken over de incidenten uit dit stadsdeel. We weten dat als het slachtoffer het wil, we gebruik kunnen maken van hun expertise.” – professional van de gemeente

5.4 Weinig contact met Slachtofferhulp naast het doorverwijzen

De samenwerking tussen de verschillende partners met Slachtofferhulp bestaat voornamelijk uit het doorverwijzen van slachtoffers van lhbtq+ gerelateerde incidenten. De politie geeft aan dat ze in principe elk slachtoffer doorverwijzen naar Slachtofferhulp. Ze geven aan dat het een belangrijke partij is die de slachtoffers goed kan ondersteunen.

“Ook Slachtofferhulp vind ik echt voor wat heb je nodig, maar dat kan ook de hulp zijn voor bij de rechtszaak, civiele bijstand.” – politie

Vanuit Slachtofferhulp wordt er geen terugkoppeling gegeven aan de politie over slachtoffers. Het delen informatie over het slachtoffer is ook niet toegestaan zonder toestemming van het slachtoffer. Vanuit de politie is er ook geen behoefte aan terugkoppeling. Ze hebben de informatie al gekregen vanuit het slachtoffer en het zou te veel werk zijn om van elke casus terugkoppeling te krijgen.

“Daar horen we eigenlijk nooit een terugkoppeling van een slachtoffer. Ik heb daar ook geen direct behoefte aan.” – politie

De professionals van de gemeente zijn tevreden over de samenwerking met Slachtofferhulp. Ze geven aan dat het een organisatie is met veel expertise en dat ze slachtoffers goed ondersteunen. Net als de politie krijgt de gemeente geen terugkoppeling over de slachtoffers van Slachtofferhulp. Hier is ook geen behoefte aan.

“Ik begin altijd mijn nazorg voordat Slachtofferhulp heeft gebeld. Hun gesprekken zijn echt een aanvulling op die van mij. Zij vullen precies dat vacuüm op dat volgt op de eerste gesprekken met mij. Ik ben best tevreden over die samenwerking.” – professional van de gemeente

“Zijn altijd beschikbaar voor mentale ondersteuning en meekijken in het proces, kijken naar financiële vraagstukken, doorverwijzen naar andere partijen. Kijken wat ze kunnen betekenen. Slachtofferhulp is fijn, kun je altijd dingen navragen over de stand van zaken van een incident. Als externe partner hebben zij een fijne rol in een nazorggesprek met bewoners.” – professional van de gemeente

Hoewel de geïnterviewde professional van Slachtofferhulp aangeeft weinig tot geen contact te hebben met andere organisaties, benoemt de geïnterviewde professional van Discriminatie.nl dat ze goed contact hebben met Slachtofferhulp. Dit gaat vooral om elkaars organisatie beter te leren kennen en te informeren wat ze doen. Het lijkt daardoor alsof het contact tussen Slachtofferhulp en Discriminatie.nl niet gaat over specifieke incidenten, maar meer over het leren kennen van de werkwijze van elke organisatie.

“Ja goed eigenlijk wel. De keren dat we contact hebben. We hebben ook elkaars organisaties voorlichting gegeven, van hee dit doen wij dit doen jullie. Bijvoorbeeld dat wij niet ook schadevergoeding kunnen regelen. Want wij zijn geen juristen.” – professional van de gemeente

Literatuurlijst

- CBS. (2024a). *Nederland telt 2,7 miljoen LHBTQIA personen*. Centraal Bureau voor de Statistiek. Geraadpleegd via <https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2024/41/nederland-telt-2-7-miljoen-lhbtqia-personen>
- CBS. (2024b). *1 op 10 LHBTQIA personen slachtoffer van geweld*. Centraal Bureau voor de Statistiek. Geraadpleegd via <https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2024/50/1-op-10-lhbtqia-personen-slachtoffer-van-geweld>
- Gemeente Amsterdam (2019). *Nota regenboogbeleid 2019-2022*. Geraadpleegd via <https://openresearch.amsterdam.nl/page/48504/nota-regenboogbeleid-2019-2022>
- Gemeente Amsterdam (2023). *Aanpak anti-lhbtqia+ geweld*. Geraadpleegd via https://openresearch.amsterdam/image/2023/5/23/aanpak_anti_lhbtq_geweld.pdf
- Huijnk, W., Damen, R., & Van Kampen, L. (2022). *LHBT-monitor 2022*. Sociaal Cultureel Planbureau. Geraadpleegd via <https://www.scp.nl/publicaties/publicaties/2022/07/05/lhbt-monitor-2022>
- Mdra.nl. Website. Geraadpleegd via: <https://mdra.nl/organisatie/>
- O&S. (2018). *Behoeften van lhbti slachtoffers na een ernstig delict*. <https://onderzoek.amsterdam.nl/publicatie/behoeften-lhbti-slachtoffers-na-ernstig-delict>
- O&S. (2025a). *Lhbtqia+ personen in Amsterdam*.
- O&S. (2025b). *Aard en omvang van LHBTQIA+ incidenten in Amsterdam*.
- Politie.nl. Website, Geraadpleegd via: <https://www.politie.nl/informatie/roze-in-blauw-is-het-politienetwerk-voor-lhbt-gemeenschap.html>
- Rijksoverheid (2022). *Regenboogsteden krijgen tot en met 2026 jaarlijks 1,24 miljoen*. Geraadpleegd via <https://www.rijksoverheid.nl/actueel/nieuws/2022/10/15/regenboogsteden-krijgen-tot-en-met-2026-jaarlijks-124-miljoen>
- Slachtofferhulp.nl. Website. Geraadpleegd via: <https://www.slachtofferhulp.nl/over-ons/>

Bijlage

**Gemeente
Amsterdam**

PRIKBORDVERSIE

Wat te doen na melding of aangifte Lhbtqi+ incident?

HERSTEL SLACHTOFFER STAAT ALTIJD VOOROP – DE IMPACT IS VAAK GROOT

- Wees alert op Lhbtqi+ incidenten (slachtoffers ervaren dit zo en let op concrete uitingen).
- Werk samen aan ondersteunen en informeren slachtoffer. (zie toelichting Handelingskader)
- Schakel bij twijfel altijd met het stadsdeel.

Bespreek elke stap met het slachtoffer die hiermee moet instemmen

Stap 1 • Betrek na melding of aangifte altijd projectleider Veiligheid van het stadsdeel

Melding of aangifte bij de politie

Volg het reguliere proces, met speciale aandacht voor:

- Registreer elk anti Lhbtqi+ incident met projectcode in BVH, inclusief het discriminatoir aspect.
- Luister goed naar het slachtoffer en bepaal samen met slachtoffer of er melding of aangifte wordt gedaan.
- Bied betrokkenheid collega Roze in Blauw aan of laat je indien nodig zelf adviseren door Roze in Blauw.
- Denk aan de landelijke discriminatie rechercheurs die advies kunnen geven en ondersteuning kunnen bieden.
- Meld het incident, met toestemming van het slachtoffer, zo spoedig mogelijk via de basisteamleiding bij de projectleider Veiligheid.
- Het stadsdeel wil graag nazorg wil verlenen. Neem evt. de wijkagent mee (in cc) bij incidenten. Denk aan de WPG bij het delen van informatie met derden.

Melding bij Discriminatie.nl

- Vraag slachtoffer of contactgegevens mogen worden gedeeld met projectleider Veiligheid.
- Informeer projectleider Veiligheid zo snel mogelijk (lieft binnen 24 uur) over de melding.
- Stem met projectleider Veiligheid en slachtoffer af over de vervolgacties.

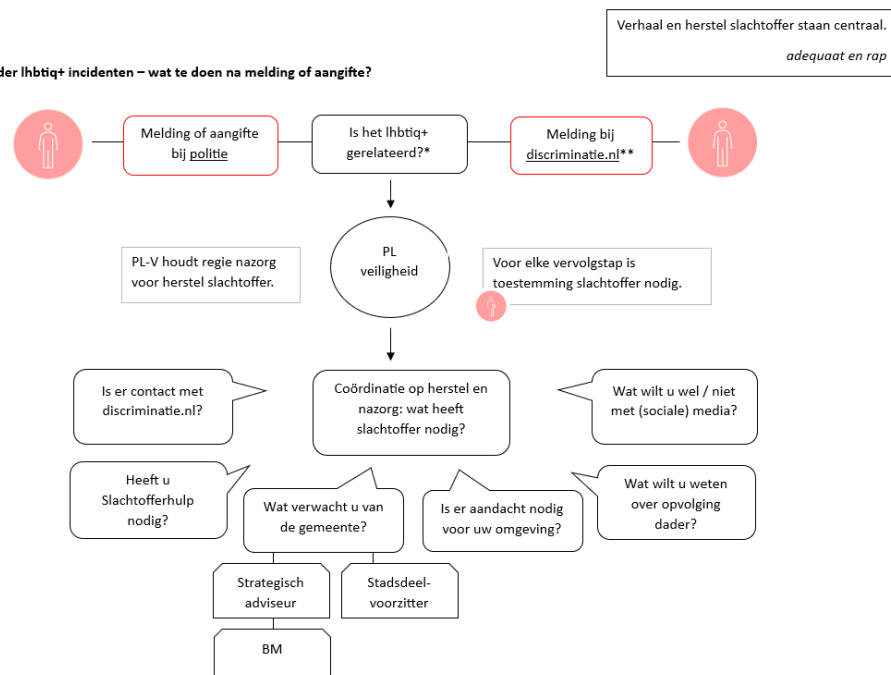
Stap 2 • Projectleider Veiligheid informeert relevante actoren

- Informeer altijd de stadsdeelbestuurder en de strategisch adviseur OOV.
- Meld incidenten met een grote impact altijd (binnen 36 uur) bij stadsdeelbestuurder.
- Draag slachtoffer uit ander stadsdeel over aan projectleider Veiligheid aldaar.

Stap 3: Projectleider Veiligheid coördineert het herstel en nazorg van slachtoffer

- Maak een afspraak voor een herstelgesprek met het slachtoffer. Naar behoefte van het slachtoffer zijn bij dit gesprek politie (bv wijkagent) en projectleider Veiligheid aanwezig.
- Zorg ervoor dat bij een ernstig incident de stadsdeelvoorzitter aansluit als slachtoffer dit wenst.
- Zorg dat afspraken volgend uit dit gesprek belegd worden bij juiste organisatie: De politie, Slachtofferhulp Nederland, Discriminatie.nl of elders.
- Draag de afspraken met toestemming van het slachtoffer over aan het stadsdeel waar deze woont.

Handelingskader lhbtq+ incidenten – wat te doen na melding of aangifte?

* In overleg en met toestemming van het slachtoffer wordt projectleider veiligheid betrokken.

** Als van toepassing ondersteunt discriminatie.nl ook bij melding of aangifte bij politie.

Nuttige contacten:

- Roze in Blauw: 088-1691234
- Landelijke discriminatie rechercheurs: via Expertise Centrum Aanpak Discriminatie – Politie (ECAD-P), gevestigd op het HB te Amsterdam; kunnen op basis van de 14-daagse zaakoverzichten gevraagd en ongevraagd advies geven en ondersteunen daar waar nodig
- www.discriminatie.nl melding en registratie incident, ondersteuning vervolgstappen
- www.slachtofferhulp.nl voor psychosociale, juridische en financiële ondersteuning
- www.perspectiefherstelbemiddeling.nl voor slachtoffer-dadercontact
- www.namensdefamilie.nl helpt bij gevolgen posten in media
- www.coc.nl voor emancipatie, acceptatie en gelijke rechten alle Lhbtq+ personen
- <https://regenbooghuisamsterdam.wordpress.com/> veilige ontmoetingsplek Lhbtq+
- www.transhuis.nl veilige plek voor iedereen uit de trans gemeenschap
- <https://pic-amsterdam.com/nl/> prostitutie informatiecentrum

Onderzoek en Statistiek

Postbus 658
1000 AR Amsterdam

onderzoek.amsterdam.nl